

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

MAREA CAMERĂ

CAUZA ALLEN c. MARII BRITANII

(Cererea nr. 25424/09)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

12 iulie 2013

Această hotărâre este definitivă, putând suferi exclusiv modificări de formă.

În cauza Allen c. Marii Britanii,

Curtea Europeană a drepturilor omului, în componere de Mare Cameră, formată din:

Dean Spielmann, *Președinte*,
Josep Casadevall,
Guido Raimondi,
Ineta Ziemele,
Mark Villiger,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Khanlar Hajiyeu,
David Thór Björgvinsson,
Ján Šikuta,
George Nicolaou,
András Sajó,
Ledi Bianku,
Zdravka Kalaydjieva,
Vincent A. De Gaetano,
Paul Lemmens,
Paul Mahoney,
Krzysztof Wojtyczek, *Judecători*,

și Michael O'Boyle, *Grefier Adjunct*,

După deliberări ce au avut loc în camera de consiliu pe data de 14 noiembrie 2012 și, respectiv, 22 mai 2013,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la cea de-a doua dintre datele susmenționate :

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 25424/09) formulată împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, prin care un cetățean britanic, doamna Lorena Allen ("reclamanta") a sesizat Curtea în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ("Convenția"), la data de 29 aprilie 2009.

2. Reclamanta, căreia i s-a acordat asistență judiciară, a fost reprezentată de Stephensons, o firmă de avocatură cu sediul în Wigan. Guvernul Regatului Unit ("Guvernul") a fost reprezentat de către Agentul său, dna Y. Ahmed, Departamentul pentru Afaceri Externe și Commonwealth.

3. Reclamanta a pretins, în temeiul articolului 6 § 2 din Convenție, că refuzul de a i se acorda despăgubiri pentru o eroare judiciară după achitarea ei a încălcat dreptul său de a fi prezumată nevinovată.

4. La data de 14 decembrie 2010, cererea a fost comunicată Guvernului. Curtea a decis, de asemenea, să se pronunțe în același timp cu privire la admisibilitatea și fondul cererii (articolul 29 § 1).

5. La data de 26 iunie 2012, o Cameră a Secției a Patra compusă din L. Garlicki, D. Björgvinsson, N. Bratza, G. Nicolaou, L. Bianku, Z. Kalaydjieva, V. De Gaetano și T.L. Early, Grefier de Secție, s-a desesizat în favoarea Marii Camere, niciuna dintre părți neopunându-se la aceasta (articolul 30 din Convenție și articolul 72 din Regulamentul Curții).

6. Componenta Marii Camere a fost stabilită în conformitate cu prevederile articolului 26 §§ 4 și 5 din Convenție și Regula 24 din Regulamentul Curții.

7. Reclamanta și Guvernul au depus observații cu privire la admisibilitatea și fondul cererii.

8. O audiere publică a avut loc la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la data de 14 noiembrie 2012 (articolul 59 § 3).

S-au prezentat în fața Curții :

(a) *pentru Guvern*

Dna Y. AHMED,

Agent,

Dl J. STRACHAN,

Avocat,

Dl C. GOULBOURN,

Dl G. BAIRD,

Consilieri;

(b) *pentru reclamant*

Dl H. SOUTHEY QC,

Consilier.

Curtea a ascultat intervențiile dlui Strachan și dl Southey și răspunsurile lor la întrebările adresate de către Curte.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

9. Reclamanta s-a născut în 1969 și locuiește în Scarborough.

A. Condamnarea penală

10. La data de 7 septembrie 2000, reclamanta a fost condamnată de către Nottingham Crown Court pentru uciderea fiului său de patru luni, Patrick, la trei ani de închisoare.

11. Probele pe care jurații și-au întemeiat condamnarea au fost declarațiile unor experți medicali care au arătat că leziunile suferite de fiul

reclamantei ar fi putut rezulta din scuturare sau impact. Condamnarea s-a bazat pe ipoteza acceptată cu privire la "sindromul copilului scuturat", de asemenea, cunoscut sub numele de "traumatism cranian non-accidental" ("NAHI"), având ca rezultat o triadă de leziuni intracraniene: encefalopatie, hemoragii subdurale și hemoragii retiniene, produse fără folosirea forței nelegale. Toate trei leziuni erau prezente în cazul decesului fiului reclamantei.

12. Reclamanta nu a formulat ape imediat după condamnare.

B. Casarea sentinței de condamnare

13. În urma unei verificări efectuate de către autorități a cazurilor în care au fost invocate dovezi medicale de specialitate, reclamanta a solicitat și a obținut dreptul de a formula apel peste termen. Reclamanta și-a fondat apelul pe contestarea ipotezei acceptate cu privire la NAHI, pe baza faptului că noi dovezi medicale sugerau că triada de leziuni ar putea fi atribuite unei alte cauze decât NAHI.

14. La o dată necunoscută, reclamanta a fost eliberată din închisoare, după ce a executat șaisprezece luni din pedeapsă.

15. În apel, Curtea de Apel (Secția penală) ("CACD") a audiat o serie de experți medicali. La data de 21 iulie 2005, instanța de judecată a anulat condamnarea reclamantei pe motiv că a fost nesigură.

16. În ceea ce privește rolul său în examinarea probelor în apel, instanța a remarcat :

" 70 Cu privire la aspecte generale de această natură, în cazul în care există o diferență reală între cele două expertize medicale, în opinia noastră, Curtea Penală de Apel nu va fi, de obicei, forumul adecvat pentru ca aceste probleme să fie rezolvate. Accentul cade însă asupra condamnării având în vedere dovezile noi prezentate în această cale de atac. Totuși, nu se poate spune că astfel de diferențe nu pot fi rezolvate în proces. Atunci când apar astfel de probleme, aparține juraților (într-un proces penal) și judecătorului (într-un proces civil) să le rezolve, acestea fiind probleme factuale, cu luarea în considerare a tuturor dovezilor disponibile în cauză ... "

17. În cauza reclamantei, instanța de judecată a subliniat faptul că sarcina ei este de a decide dacă condamnarea este una justă. De asemenea, a menționat că, în cazul unor dificultăți, este important să se aibă în vedere testul stabilit de către Lordul Bingham de Cornhill în *Pendleton* (paragraful 47 infra) și anume, dacă dovezile, dacă ar fi fost administrate în timpul procesului, ar fi putut, în mod rezonabil, afecta decizia juriului. Acesta a continuat:

" 143 Probele administrate în timpul procesului și probele prezentate de către Coroană în acest apel construiesc un caz solid pentru condamnarea reclamantei. Susținerea avocatului Coroanei potrivit căreia triada este stabilită și că orice încercare

de a o submina se bazează pe speculații este una puternică. Cu toate acestea, deși împotriva reclamantei există probe solide, avem dubii cu privire la condamnare."

18. Curtea a examinat dovezile medicale furnizate de către experți în numele reclamantului și al Coroanei, observând diferențele dintre punctele lor de vedere, și a constatat:

" 144. În primul rând , pentru respingerea recursului ar trebui să aderăm la susținerea avocatului Coroanei și ar trebui să respingem în totalitate probele furnizate de către expertul desemnat de către reclamant, Dr. Squier...

145. Nu putem spune că dovezile furnizate de către Dr. Squier sunt preferabile celor furnizate de către Dr. Rorke - Adams [expertul desemnat de către Coroană]. Într-adevăr , având în vedere greutatea dovezilor furnizate, avem rezerve cu privire la posibilitatea ca Dr. Squier să aibă dreptate. Dar, în circumstanțele cauzei de față, diferențele dintre cele două expertize sunt atât de mari, încât jurații trebuie să le evalueze pe ambele în funcție de toate elementele de probă din cauză.

146. În al doilea rând, deși dovezile privind constatarea hemoragiilor retiniene sprijină ideea sindromului de copil scuturat, în sine, nu reprezintă un adevărat diagnostic. Dacă hemoragiile subdurale sunt eliminate din calculul diagnosticului, existența hemoragiilor retiniene nu umple acest gol, deși recunoaștem că ambele pot fi luate în considerare împreună. Există, de asemenea, problema dacă Dr. Adams pentru reclamant] are dreptate atunci când spune că papilele fixe și dilatate observate de către echipajul de pe ambulanță sunt un semn de umflare a creierului la acel moment.

147. În al treilea rând, deși, așa cum am declarat deja, forța necesară pentru a provoca cele trei tipuri de leziuni este, în cele mai multe cazuri, mai mare decât simpla manipulare mai energică, dovezile sugerează că există cazuri, rare, când leziunile nu corespund forței utilizate. Este cel puțin posibil ca, în astfel de cazuri rare (poate foarte rare) doar o simplă atingere mai energică poate provoca leziuni catastrofale."

19. Subliniind importanța dovezilor clinice în acest caz, instanța de judecată a continuat:

"150. ... Pe scurt, reclamanta a fost descrisă ca o mamă atentă și grijulie. Ea l-a sunat pe Dr. Barber noaptea târziu, fiind îngrijorată pentru Patrick. Dr. Barber a descris-o ca fiind calmă și controlată la acel moment. Susținerea acuzării la proces a fost că, în intervalul dintre plecarea Dr. Barber și ora 02:30, atunci când reclamanta a sunat la serviciile de urgență trebuie să fi fost violentă față de Patrick. În opinia noastră, această poveste combinată cu lipsa vânătăilor pe cap, față sau corp, precum și lipsa fracturilor sau a oricărui alt semn în afară de cele trei tipuri de leziuni, nu se nu susține argumentul Coroanei cu privire la existența unui atac ilegal, care rămâne doar o ipoteză."

20. Instanța a conchis:

"152. Așa cum am spus, dovezile și argumentele Coroanei sunt puternice. Suntem conștienți că martorii chemați în favoarea reclamantei nu au identificat o cauză

alternativă pentru leziunile lui Patrick. Dar, în acest apel, cele trei leziuni sunt singurele și, în opinia noastră, dovezile clinice nu indică NAHI. Leziunile pot fi incerte pentru motivele deja exprimate. În orice caz, în opinia noastră, conform probelor furnizate în acest apel, simpla prezență a celor trei tipuri de leziuni nu poate conduce în mod automat sau în mod necesar la un diagnostic de NAHI.

153. Problema centrală este dacă reclamanta a provocat moartea fiului ei, Patrick, prin folosirea forței ilegale. Ne întrebăm dacă probele noi, administrate cu privire la cauza decesului și forța necesară pentru a provoca triada de leziuni, ar fi putut afecta, în mod rezonabil, decizia juriului de a o condamna. Pentru toate motivele menționate, am ajuns la concluzia că s-ar putea ca acest lucru să fie adevărat. În consecință, condamnarea este incertă și această cale de atac trebuie să fie admisă. Sentința de condamnare va fi anulată."

21. Nu s-a dispus rejudecarea cauzei.

C. Cererea de despăgubiri

1. Decizia Secretarului de Stat

22. În urma anulării sentinței de condamnare, reclamanta a solicitat Secretarului de Stat despăgubiri pentru eroare judiciară, în conformitate cu secțiunea 133 din Legea privind Justiția Penală 1988 ("Legea din 1988" - a se vedea paragrafele 49-53 de mai jos).

23. Prin scrisoarea din 31 mai 2006, avocații reclamantei au fost informați că Secretarul de Stat a respins cererea de despăgubiri. În scrisoare s-a remarcat:

"Potrivit Secretarului de Stat, clienta dumneavoastră nu îndeplinește cerințele legale impuse de secțiunea 133 (1) din Lege, deoarece dovezile medicale luate în considerare de către Curtea de Apel nu au dezvăluit un fapt nou ... Punctul de vedere al Secretarului de Stat este că aceste noi dovezi medicale cu privire la forța necesară pentru a provoca o triadă de leziuni nu este un fapt nou sau nou descoperit, ci, mai degrabă, prezintă o schimbare a opiniei medicale cu privire la forța necesară pentru a provoca o triadă de leziuni și sunt clasificate în mod corespunzător ca noi dovezi ale faptelor cunoscute, mai degrabă decât fapte noi."

2. Decizia Înaltei Curți

24. Reclamanta a contestat ulterior decizia de a i se refuza cererea de acordare de despăgubiri în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988. Ea a susținut că îndeplinește criteriile prevăzute în această secțiune.

25. Cererea a fost respinsă de către Înalta Curte la data de 10 decembrie 2007. Judecătorul a început cu abordarea CACD în ceea ce privește casarea condamnării reclamantei, trăgând următoarele concluzii:

"21. ... (1) Curtea a aplicat testul Pendleton și nu s-a pronunțat ea însăși asupra problemelor medicale complexe ridicate în cauză; (2) tot ce a decis a fost că probele

administrate ar fi putut, dacă ar fi fost acceptate de către jurați, ar fi putut conduce la achitarea reclamantei; (3) totuși, instanța a fost de părere că argumentele Coroanei eu fost puternice. Așadar, eu nu înțeleg această concluzie ca fiind concordantă cu ideea că, într-un nou proces, un judecător ar fi fost obligat să direcționeze juriul spre achitarea reclamantei; (4) probele examinare de către Curtea de Apel au fost un amestec complex de fapte și de opinii."

26. El a observat că CACD nu a dispus rejudecarea, ci a considerat că acest lucru nu ar fi semnificativ pentru reclamantă, deoarece executase pedeapsa și o rejudecare ar fi fost lipsită de sens și nu ar fi servit interesului general.

27. Revenind la cererea de despăgubiri formulată de către reclamantă, judecătorul a remarcat că, deși a fost acceptat de către ambele părți că reclamanta a suferit ca urmare a condamnării, ulterior anulată, celelalte elemente ale cererii sale în conformitate cu secțiunea 133 sunt disputate. El a continuat:

" 29. Interpretarea secțiunii 133 a fost abordată de către Camera Lorzilor din R (*privind punerea în aplicare a Mullen*) v *Secretarul de Stat* (a se vedea paragrafele 54-62 de mai jos]. Există o binecunoscută divergență de opinii între Lord Bingham și Lord Steyn. Faptele cauzei sunt îndepărtate și respectiva *ratio decidendi* nu ajută la rezolvarea prezentei cereri. Aceasta deoarece motivul pentru care a fost anulată condamnarea în *Mullen* nu are legătură cu ancheta sau desfășurarea procesului sau cu probele care au condus la condamnare, așa că nu avea dreptul la despăgubiri în conformitate cu secțiunea 133. O caracteristică remarcabilă a acestui caz a fost că în nicio etapă a procesului nu a susținut că ar fi fost, de fapt, nevinovat de infracțiunea pentru care a fost condamnat."

28. Judecătorul a acceptat că motivul pentru care i s-au refuzat despăgubirile de către Secretarul de Stat denota o viziune excesiv de restrânsă a ceea ce este un fapt nou sau nou descoperit. El a considerat că este foarte dificil să se facă distincția între o opinie medicală și un fapt și că ar fi nedrept ca unui reclamant să i se refuze o cerere de despăgubire numai pentru faptul că cererea s-a bazat pe o schimbare de opinie medicală sau în rezultatele clinice. Cu toate acestea, această constatare nu a fost determinantă pentru cererea reclamantei, așadar nu a considerat că trebuie să o trimită înapoi la Secretarul de Stat pentru reexaminare, deoarece acesta ar fi ajuns la aceeași decizie cu privire la cererea de despăgubire, dar pentru un alt motiv.

29. Judecătorul a constatat că avocatul reclamantei a susținut că reclamanta nu era obligată să își dovedească nevinovăția, reclamanta trebuind doar să susțină în fața Înaltei Curți că exista un dubiu cu privire la vinovăția sa, dubiu care ar fi determinat jurații să o achite pentru infracțiunea pentru care a fost judecată. Judecătorul a apreciat că această concesie este una inevitabilă și dreaptă, în lumina observațiilor formulate de către *Lord Chief Justice* în cazul R (*privind punerea în aplicare a Clibery*)

v. *Secretarul de Stat* [2007] EWHC 1855 Admin, pe care l-a citat după cum urmează:

"41. ... " În *R (Mullen)* Lord Bingham evaluează două situații diferite, fiecare corespunzând, în opinia sa, unei "erori judiciare" în sensul secțiunii 133 din Legea din 1988. Prima este cazul în care noi fapte demonstrează că reclamantul nu este vinovat de infracțiunea pentru care a fost condamnat. În astfel de circumstanțe, este posibil să spun că, dacă faptele în cauză ar fi fost cunoscute de către juriu, condamnatul ar fi fost achitat. A doua este cazul în care există acte sau omisiuni în cursul procesului care nu ar fi trebuit să aibă loc și care au încălcat dreptul la un proces echitabil și este posibil să spunem că respectiva persoană a fost "condamnată pe nedrept". În astfel de condiții, este necesar să spunem că persoana respectivă nu ar fi trebuit să fie condamnată."

30. Judecătorul a continuat astfel:

" 42. Dl. Southey [avocatul reclamantei] nu mi-a vorbit despre doctrina de la Strasbourg cu privire la prezumția de nevinovăție. Nu mă voi referi la acest lucru. Dl. Southey va indica ulterior poziția sa asupra acestui aspect. Sub rezerva acestui lucru, mi se pare a fi în afara cadrului statutar a descrie un caz în care un juriu ar fi ajuns la o concluzie diferită drept eroare judiciară dincolo de orice îndoială rezonabilă. Observațiile lui Lord Bingham cu privire la erori judiciare nu mi se pare că au vreo influență asupra cazurilor în care s-a produs o eroare judiciară în materie de probe. În materie probatorie, ceea ce este necesar pentru a se constata o eroare judiciară este ca faptul nou sau nou descoperit indice dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară. Or, acest aspect nu se demonstrează atunci când se arată doar că faptul nou sau nou descoperit, dacă ar fi fost cunoscut de către juriu, ar fi putut duce la o concluzie diferită."

31. Judecătorul a observat în continuare :

" 44. Să ne imaginăm o situație în care un inculpat nu oferă nicio explicație cu ocazia interogatoriului sau la proces, în care singura probă împotriva lui este declarația unui singur martor și inculpatul este condamnat pe baza acestor dovezi coroborate cu propria tăcere. În cazul în care singura marturie se dovedește ulterior a fi cu totul greșită, fie din cauza unui motiv reprehensibil al martorului sau pur și simplu din greșală, putem susține că a existat o eroare judiciară, chiar dacă nimeni nu ar putea ști dacă inculpatul a fost vinovat sau nu. Dar această constatare nu servește reclamantei în cauza de față. Așa cum reiese din dovezile medicale prezentate Curții de Apel și juriului (...) au existat dovezi puternice împotriva acestei reclamante. După administrarea tuturor probelor, ar fi revenit juraților să decidă ... "

32 . El a conchis:

" 45. Așa cum reiese din pasajele pe care le-am citat din hotărârea Curții de Apel [în *Clibery*], tot ce a decis a fost că noile dovezi au creat posibilitatea ca, dacă ar fi fost prezentate la proces unui juriu reclamantul ar fi putut fi achitat. Dar asta nu demonstrează dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară în acest caz. În consecință, și pentru acest motiv simplu, resping această cerere."

3. Decizia Curții de Apel

33. Reclamanta a formulat recurs. La data de 15 iulie 2008, Curtea de Apel (secția civilă) a respins recursul. *Lord Justice Hughes* a început prin a rezuma abordarea CACD pentru casarea condamnării reclamantei. El s-a referit la concluziile exprimate în hotărârea CACD, în sensul că, deși dovezile împotriva reclamantei erau solide, instanța de judecată a avut temeri legate soliditatea condamnării în sine. El a continuat:

"17. ... Decizia cu privire la soliditatea unei condamnări într-un caz în care există probe noi este de competența Curții de Apel; nu trebuie să stabilească ce efect ar fi avut dovezile noi în mintea unui juriu, dar într-un caz dificil, instanța de judecată poate verifica punctele sale de vedere provizorii întrebându-se dacă dovezile disponibile acum ar fi putut, în mod rezonabil, afecta decizia juriului cu privire la condamnare. În speță, este clar că CACD a adoptat această din urmă abordare și s-a bazat în mod semnificativ pentru decizia sa pe impactul potențial al dovezilor medicale noi asupra juriului ... Nu există nicio îndoială că instanța a considerat că interpretarea corectă a rezultatelor clinice în acest caz nu îi incumbă ei, ci, mai degrabă, juriului. Prin adoptarea acestei abordări a decis că probele disponibile ar fi putut, în cazul în care ar fi fost disponibile juriului să conducă la un rezultat diferit."

34. În ceea ce privește decizia CACD de a nu dispune rejudecarea, judecătorul a comentat:

"18. ... La momentul introducerii apelului, apelanta executase pedeapsa. În aceste condiții, Coroana nu a cerut rejudecarea, ceea ce ar fi cerut, fără nicio îndoială dacă sentința de condamnare ar fi fost casată pentru aceleași motive la scurt timp după proces. "

35. Judecătorul s-a aplecat apoi asupra sensului termenului de "eroare judiciară" și a rezumat diferența de abordare dintre Lord Bingham și Lord Steyn în *R (Mullen)*, după cum urmează:

"21. ... Lordul Steyn a spus (...) că, în acest context, expresia "eroare judiciară" înseamnă că nevinovăția inculpatului este recunoscută. Lord Bingham (...) nu și-a exprimat nicio opinie cu privire la acest aspect, dar a precizat că "ezită să accepte" această interpretare. La rândul său, el a fost gata să accepte că "eroarea judiciară" acoperă în acest context omisiunile grave din cadrul procedurii, indiferent dacă nevinovăția este sau nu demonstrată."

36. Cu toate acestea, el a explicat că, având în vedere opinia unanimă a Camerei Lorzilor că cererea domnului Mullen este în van, interpretările divergente a Lordului Steyn și, respectiv, a Lordului Bingham nu erau strict necesare pentru a lua o decizie.

37. Judecătorul a menționat că avocatul reclamantului a admis că nevinovăția reclamantei nu a fost demonstrată dincolo de orice îndoială rezonabilă, sau în mod concludent, prin decizia CACD de a anula condamnarea. Prin urmare, el a observat că, dacă interpretarea Lordului Steyn a secțiunii 133 din Legea din 1988 ar fi corectă, pretenția reclamantei

este neîntemeiată. Cu toate acestea, afirmația reclamantei a fost că abordarea Lordului Bingham este cea care ar trebui să fie adoptată și că pe baza acestei interpretări, cererea sa ar trebui admisă, deoarece au existat nereguli grave în procedură. Analizând comentariile Lordului Bingham în *R (Mullen)*, judecătorul a remarcat:

"26. ... Este clar că elementul crucial în interpretarea extinsă a "erorii judiciare", pe care Lord Bingham era pregătit să o înainteze este " constatarea unor nereguli grave în ... desfășurarea procesului" ... "

38. Judecătorul a continuat astfel:

"27. În cauza de față, nu exista nicio neregulă în desfășurarea procesului, fie ea gravă sau nu. Vorbind de "expertize discutabile" este clar că Lord Bingham nu poate să se gândească la dovezile furnizate pe baza expertizei la momentul judecății. Cel mult putem spune că declarația dată de către expert în procesul inițial ar putea fi ajustată în funcție de noile cercetări și/sau concluzii medicale. În orice caz, dovezile medicale nu a fost demonstrate ca fiind eronate, chiar și în acest sens limitat. Așa cum reiese din pasajele din hotărârea CACD pe care l-am citat, decizia acestei instanțe s-a limitat la a spune că diferențele între opiniile medicale trebuie rezolvate de către un juriu. Și nici nu era o cauză în care juriului i-a fost prezentat un consens medical potrivit căruia triada de leziuni reprezenta un diagnostic de omucidere. Dovezile medicale furnizate de către apelantă admiteau teza omuciderii, dar contestata că ar putea conduce în mod necesar la această concluzie. Apelul a fost admis deoarece de-a lungul anilor a fost favorizată teza avansată de către Dr. Squier în favoarea reclamantei, și pe care juriul nu a cunoscut-o la acel moment și pe care CACD, în ciuda îndoielilor cu privire la aceasta, nu era în poziția de a o respinge în totalitate.

28. Pentru aceleași motive, nu am nicio îndoială că decizia CACD nu înseamnă că apelanta nu ar mai putea fi condamnată pe baza noilor probe ... "

2. Judecătorul a continuat cu examinarea situațiilor în care un dezacord între distinși experți ar putea să conducă la concluzia că nu ar fi înțelept sau că ar fi riscant ca procesul să continue. El a menționat că nu a existat nicio autoritate care să sugereze că în cazul în care experții nu sunt de acord cu privire la concluziile care pot fi trase din existența leziunilor, cazul ar trebui să fie retras din fața juriului. Dimpotrivă, el a considerat că soluționarea unor astfel de dezacorduri, având în vedere standardul de probă în materie penală, este o parte importantă a funcțiilor unui juriu. Prin urmare, el a conchis:

"29 . În cazul de față, nu există niciun temei pentru a spune că, pe baza noilor dovezi, nu trebuia să se prezinte cauza în fața unui juriu. Mai mult decât atât, dacă instanța ar fi vrut să spună că nu mai exista nicio acuzație împotriva reclamantei, ar fi spus acest lucru în termeni simpli. Dimpotrivă, declarațiile adesea repetate, conform cărora evaluarea opiniilor medicale divergente este o problemă de competența unui juriu sunt în întregime în contradicție cu o eventuală constatare că împotriva reclamantei nu s-ar mai putea formula nicio acuzație. De asemenea, aplicarea testului din Pendleton este în contradicție cu o constatare că împotriva reclamantei nu s-ar mai

putea formula nicio acuzație dacă faptele noi ar fi fost cunoscute juriului la momentul judecării.

30. În aceste condiții, ajuns la concluzia clară că, chiar și interpretând articolul 133 conform lui Lord Bingham, acțiunea reclamantei este nefondată..."

40. Deși, având în vedere circumstanțele speței, nu era necesar să se pronunțe asupra diferenței de interpretare a articolului 133 dintre Lord Bingham și Lord Steyn, judecătorul și-a exprimat, totuși, o preferință pentru abordarea Lordului Steyn, a remarcând, printre altele:

" 40. iii. Sunt de acord, desigur, că CACD nu abordează de obicei problema vinovăției sau nevinovăției, ci doar soliditatea condamnării; dar instanța indică în mod clar în motivarea sa când nevinovăția inculpatului condamnat este cu adevărat demonstrată dincolo de orice îndoială rezonabilă prin fapte noi sau recente... Mi se pare că aplicarea articolului 133 creează dificultăți foarte reale, dacă se adoptă definiția mai largă [a erorii judiciare], pentru că atunci devine necesar să se evalueze în fiecare caz de condamnare anulat pe motiv de noi probe dacă criteriul prevăzut la articolul 133 este satisfăcut, și anume dacă s-a dovedit dincolo de orice îndoială rezonabilă sau dacă este pur și simplu vorba despre un caz de îndoială asupra solidității condamnării. În cazul în care, cu toate acestea, eroare judiciară înseamnă stabilirea nevinovăției dincolo de orice îndoială rezonabilă, nu va fi, de obicei, nicio dificultate de a distinge cazuri în jurisprudența CACD."

41. În ceea ce privește argumentele reclamantei bazate pe prezumția de nevinovăție, judecătorul face referire la hotărârile Curții în *Sekanina v. Austria*, 25 august 1993, seria A nr. 266 A, *Rushiti v. Austria*, nr. 28389/95, 21 martie 2000, *Weixelbraun v. Austria*, nr. 33730/96, 20 decembrie 2001, *O. împotriva Norvegiei*, nr. 29327/95, ECHR 2003-II și *Hämmern împotriva Norvegiei*, nr. 30287/96, 11 februarie 2003. El a constatat că acestea duc la concluzia că reclamanta ar avea dreptul la despăgubiri în conformitate cu articolul 133, pentru următoarele motive:

" 35. i. În niciunul dintre aceste cazuri nu a examinat dispozițiile aplicabile în speță, referitoare la despăgubiri pentru eroare judiciară dovedită, care figurează în PIDCP (Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 1966 - a se vedea paragraful 65 de mai jos).

ii. Articolul 14 din PIDCP înglobează atât acordarea unei despăgubiri (articolul 14 alineatul (6), examinat aici, cât și, articolul 14 alineatul (2), al cărui terminologie este identică cu cea din articolul 6 alineatul (2) din CEDO. Conform articolului 14 alineatul (6) este nevoie, în mod clar, de ceva mai mult decât anularea condamnării pentru ca dreptul la despăgubiri să se nască și anume, ca o eroare judiciară să fie demonstrată prin fapte noi sau recent descoperite. Nu mi se pare că aceste prevederi ar putea coexista în acești termeni s-ar interpreta că articolul 14 alineatul (2) nu impune altceva decât anularea condamnării pe bază de fapte noi pentru ca dreptul la despăgubiri să se nască ...

iii. În timp ce PIDCP este un tratat independent de Convenția Europeană, prevederi identice cu cele din articolul 14 alineatul (6) se regăsesc în Protocolul 7 la

CEDO, articolul 3. Din aceleași motive, este de neconceput că articolul 3 ar putea fi conceput în acești termeni dacă articolul 6 alineatul (2) din Convenție ar însemna că dreptul la despăgubiri se naște în mod necesar din anularea unei condamnări pe baza unor dovezi noi.

iv. Așa cum Lordul Steyn a subliniat în Mullen ..., Curtea de la Strasbourg a avut grijă să atragă atenția, în cauza Sekanina ... la punctul 25 ...asupra diferenței dintre dreptul intern austriac și dreptul internațional întemeiat pe articolul 3 din Protocolul nr. 7 (...)

v. Reiese clar din cazurile austriece și norvegiene că linia de demarcație dintre aplicabilitatea și inaplicabilitatea articolului 6 alineatul (2) este, în mod frecvent, una extrem de subțire. În Sekanina, Comisia (...) a declarat în mod expres că articolul 6 alineatul (2) nu împiedică "bineînțele" ca aceleași fapte să fie invocate, după achitarea pe fond, pentru a întemeia acțiune civilă împotriva pârâtului, iar acest lucru trebuie să aibă loc în mod obișnuit, mai ales în cazurile cu privire la îngrijirea minorilor. Cu toate acestea, în *Orr v Norvegia* (...), care privea un caz de viol, Curtea a statuat că articolul 6 alineatul (2) a împiedicat reclamanta să primească despăgubiri după achitare, deși standardul aplicat în materie de probă a fost unul diferit, decizia fiind întemeiată pe modul în care instanța s-a exprimat cu privire la această din urmă chestiune.

vi. Fundamentul deciziilor în cazurile austriece și norvegiene a fost legătura strânsă dintre decizia de achitare pe fond și decizia cu privire la despăgubiri. În cazurile austriece, decizia cu privire la despăgubiri era de competența instanței penale, chiar dacă aceasta era, de obicei, pronunțată de către o instanță penală constituită în mod diferit după achitare, ca de exemplu, în Anglia, în ceea ce privește un ordin de confiscare. Mai mult, instanța a procedat în parte la analiza deciziei juriului. În cazurile norvegiene, achitarea a fost pronunțată de către o instanță formată din judecători și jurați, și aceiași judecători au continuat, mai mult sau mai puțin imediat, cu examinarea cererii de despăgubiri ...

vii. În schimb, o cerere de despăgubiri pe baza apariției de noi dovezi în conformitate cu articolul 14 alineatul (6) și secțiunea 133 nu este legată de vreo achitare pe fond. Mai degrabă, trebuie plătită atunci când a existat o anulare a condamnării și în cazul în care există factorul suplimentar al erorii judiciare demonstrat dincolo de orice îndoială rezonabilă, sau în mod concludent.

viii. Putem afirma, fără îndoială,... că sistemul de compensare pentru eroare judiciară din articolul 14 par. 6 seamănă cu cel din sistemul norvegian, descris de către Curte ca o procedură al cărei obiect este de a stabili dacă statul are o obligație financiară de a compensa prejudiciul creat, prin procedura penală, persoanei (a se vedea *O v. Norvegia* ...). Dar trebuie să ne punem întrebarea când anume se naște o astfel de obligație. Dacă articolul 6 par. 2 s-ar aplica acțiunilor de tipul celei analizate azi, nu ar exista niciun motiv, logică sau echitabil, să distingem între persoanele cărora li s-a anulat condamnarea pe bază de noi probe și cele ale căror condamnare este anulată din alte motive; toate aceste persoane ar fi îndreptățite să se bazeze pe prezumția de nevinovăție. Într-adevăr, nu ar exista niciun motiv de a distinge între cei care sunt condamnați, dar ale căror condamnări sunt anulate și cei achitați. Dar este clar că articolul 14 alineatul (6) nu prevede că dreptul la despăgubiri se naște în alte cazuri decât cele expres prevăzute.

ix . În Mullen, Lordul Steyn a declarat (...) că articolul 6 par. 2 din Convenție nu se aplică regulilor special create de articolul 14 par. 6 din PIDCP. Lord Bingham a statuat că (...) cazurile austriece și norvegiene (...) nu erau foarte relevante pentru dl. Mullen, a cărui achitare lui nu avea legătură cu fondul acuzației aduse împotriva sa."

42. Pe data de 11 decembrie 2008, reclamantei i s-a respins cererea de apel la Camera Lorzilor.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

A. Anularea condamnării

1. *Legea din 1968 cu privire la apel în materie penală*

3. Secțiunea 2(1) din Legea din 1968 cu privire la apel în materie penală (cu modificările ulterioare) prevede că instanța de apel:

“(a) va admite o cerere de apel împotriva unei condamnări dacă consideră că nu există motive întemeiate pentru condamnare; și

(b) va respinge cererile de apel în orice alte cazuri.”

4. Secțiunea 2(2) impune anularea condamnării în cazul în care se admite apelul.

5. Secțiunea 2(3) prevede:

“O decizie de anulare a condamnării, cu excepția cazului când se dispune rejudecarea în conformitate cu secțiunea 7, are rol de a impune instanței de judecată să înlocuiască o sentință de condamnare cu achitarea.”

46. Secțiunea 7 (1) din Legea din 1968 prevede că, în cazul în care Curtea de Apel admite un apel împotriva sentinței de condamnare și reiese că interesele justiției o cer, poate dispune rejudecarea. O nouă procedură de judecată poate fi inoportună în cazul în care, de exemplu, inculpatul a executat deja pedeapsa și că o rejudecare n-ar avea valoare adăugată.

2. *Abordarea judiciară în materia anulării unei condamnări penale pe bază de probe noi*

47. În cauza *R v. Pendleton* [2001], UKHL 66, Camera Lorzilor s-a întrebat asupra abordării pe care ar trebui să o aibă instanțele de apel în cazurile care implică probe noi. Lord Bingham de Cornhill a explicat:

" 19 În cauza *Stafford*, Camera Lorzilor a respins, pe bună dreptate, susținerea avocatului conform căreia Curtea de Apel își pusese greșit întrebarea ce efect ar avea probele noi asupra Curții de Apel și nu ce efect ar fi avut acestea asupra juriului... Eu nu sunt convins că s-a enunțat un principiu incorect în *Stafford*, atât timp cât Curtea de Apel este conștientă de faptul că trebuie să examineze dacă decizia de condamnare este întemeiată și nu dacă acuzatul este vinovat sau nu. Criteriul preconizat de către avocat în *Stafford* ... are un dublu rol ... În primul rând, reamintește Curții de Apel că

nu este și nu trebuie să devină factorul principal de decizie. În al doilea rând, reamintește Curții de Apel că nu are decât o înțelegere imperfectă și incompletă a procesului care a condus juriul la condamnare. Curtea de Apel poate face evaluarea probelor noi, în afara unor cauze evidente, este în dezavantaj în încercarea de a corobora dovezile noi cu restul probelor. Din aceste motive, va fi, de obicei, înțelept pentru Curtea de Apel să se întrebe dacă probele noi ar fi putut, în mod rezonabil, să afecteze decizia juriului în procesul care a dus la condamnare. În cazul în care răspunsul este afirmativ, condamnarea trebuie considerată ca neîntemeindu-se pe probe solide. "

48. Lord Brown din Eaton-Under-Heywood, în cauza *Dial and another v. State of Trinidad and Tobago* [2005] UKPC 4, examinată de către *Privy Council*, a comentat :

" 31. ... În termeni simpli, legea, care este acum clar stabilită, poate fi expusă după cum urmează. În cazul în care dovezile noi sunt prezentate în apel, este de competența Curții de Apel presupunând întotdeauna că le admite, să evalueze importanța lor în contextul restul probelor în acest caz. În cazul în care instanța ajunge la concluzia că probele noi nu ridică nicio îndoială rezonabilă cu privire la vinovăția acuzatului se va respinge apelul. Întrebarea se adresează instanței în sine; nu este aceea cu privire la efectul pe care l-ar fi avut dovezile noi asupra juriului. Altfel spus, în cazul în care instanța consideră cazul ca fiind unul dificil, ar putea fi util să se întrebe dacă dovezile noi, în cazul în care ar fi fost prezentate la proces, ar fi putut, în mod rezonabil, să afecteze decizia juriului de a condamna" (*R v. Pendleton* (...)). Principiul de bază rămâne, totuși acela afirmat pentru prima dată în *Stafford* ... și enunțat de Camera Lorzilor în *Pendleton* :

"Curtea de Apel și Camera Lorzilor ar putea considera convenabil să ia în considerare ceea ce ar fi putut judeca un juriu dacă i-ar fi fost prezentate probele noi, dar le revine responsabilitatea ultimă de a decide dacă verdictul este unul sigur. "

B. Acordarea de compensații pentru erori judiciare

1. Legea cu privire la justiția penală din 1988

6. Secțiunea 133(1) din Legea cu privire la justiția penală din 1988 prevede că:

" (1) Sub rezerva alineatului 2 de mai jos, în cazul în care o condamnare penală este ulterior anulată sau intervine grațierea pe baza unor probe noi care arată dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară, ministrul trebuie să plătească o despăgubire pentru eroare judiciară persoanei care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări (...), cu excepția cazului în care nedivulgarea faptului necunoscut este imputabilă în tot sau în parte persoanei respective. "

50. La întrebarea dacă secțiunea 133 deschide un drept la despăgubiri răspunde ministrul, în urma unei cereri din partea persoanei în cauză.

51. În conformitate cu secțiunea 133 (5), termenul "anulată" trebuie să fie interpretat ca referindu-se la o condamnare care a fost casată, printre altele,

într-o cale de atac tardivă sau în urma unei trimeri la Curtea de Apel de către Comisia de control a procedurilor penale.

52. Secțiunea 133 (6) prevede că o persoană primește o pedeapsă ca urmare a unei condamnări atunci când i se aplică o sancțiune pentru infracțiunea pentru care a fost condamnat.

53. După adoptarea Legii din 2008 cu privire la justiția penală și imigrare au fost introduse în secțiunea 133 prevederi suplimentare cu privire la introducerea unei limite de timp de doi ani pentru formularea cererilor și cu privire la clarificarea relației dintre "anularea" unei condamnări și posibilitatea rejudecării. Aceste prevederi au intrat în vigoare la data de 1 decembrie 2008, adică după decizia Curții de Apel cu privire la cererea de despăgubire în cazul de față (vezi paragraful 33 de mai sus).

2. Interpretarea termenului de "eroare judiciară" de către instanțe

(a) Înainte de cererea de despăgubire în cauza de față

54. În *R (Mullen) v. Secretarul de Stat pentru Afaceri Interne* [2004] UKHL 18, Camera Lorzilor a analizat aplicarea secțiunii 133 din Legea din 1988. Procesul dlui Mullen în Anglia a fost posibil doar pentru că autoritățile britanice au aranjat expulzarea sa din Zimbabwe, cu încălcarea flagrantă a legislației locale și internaționale. Acest element a ieșit la iveală doar după condamnare și apelul dlui Mullen la Curtea de Apel, aproximativ șapte ani mai târziu, a dus la anularea condamnării sale pe motiv că expulzarea sa a reprezentat un viciu de procedură, și anume un abuz al puterii executive. Cererea sa de despăgubire în conformitate cu secțiunea 133, sau în baza sistemului de despăgubire *ex gratia* care exista în paralel la acel moment, i-a fost refuzată de către secretarul de stat. În cursul unei proceduri ulterioare de revizuire judiciară, Camera Lorzilor a constatat în unanimitate că secțiunea 133 nu impunea plata unei despăgubiri pentru eroare judiciară. Cu toate acestea, a existat o divergență de opinii între Lord Bingham și Lord Steyn cu privire la interpretarea secțiunii 133.

55. În ceea ce privește termenul de "condamnare pe nedrept", Lord Bingham a spus :

" 4. Expresia "condamnare nedreaptă" nu este un termen legal și nu are un sens bine stabilit. Este evident că expresia include condamnarea celor care sunt nevinovați de infracțiunea pentru care au fost condamnați. Dar în limbajul obișnuit expresia ar trebui cred, să fie extinsă la cei care, vinovați sau nu, nu ar fi trebuit, în mod evident, să fie condamnați. Este imposibil și inutil să se identifice motivele multiple pentru care un inculpat poate fi condamnat deși nu ar trebui. Aceasta se poate întâmpla când dovezile împotriva lor au fost fabricate, s-a comis un sperjur, expertizele au fost eronate, când dovezile în apărare au fost ascunse sau reținute, atunci când juriul a fost subiectul unor interferențe răuvoitoare, din cauza unei inechități sau prin formularea unor indicații eronate de către judecător. În cazuri de acest fel, se poate, dar de cele mai multe ori este imposibil, să se spună că un inculpat este nevinovat, dar este posibil să spunem că el a fost condamnat pe nedrept. Factorul comun în astfel de

cazuri este că există o deficiență gravă în anchetarea infracțiunii sau în desfășurarea procesului, care rezultă în condamnarea unei persoane care nu ar fi trebuit să fie condamnată."

56. Deși, în cazul reclamantei, atât Înalta Curte, cât și Curtea de Apel, au părut să ia în considerare faptul că această declarație relevantă pentru interpretarea secțiunea 133 a Lord Bingham se referă la termenul de "eroare judiciară", trebuie să se constate, după cum a fost explicat de către Lord Hope în hotărârea ulterioară în *Adams* a Curții Supreme de Justiție (vezi paragraful 63 de mai jos), că observațiile făcute de Lord Bingham se refereau la termenul de "condamnare pe nedrept" în contextul sistemului de despăgubiri *ex gratia* în vigoare la momentul respectiv.

57. Lord Bingham a remarcat că secțiunea 133 a fost adoptată în scopul de a pune în aplicare obligația prevăzută la articolul 14 alineatul (6) ICCPR, că acest din urmă articol viza asigurarea dreptului la un proces echitabil și că nu avea niciun efect asupra abuzurilor puterii executive care nu duc la un proces nedrept. El a continuat :

" 8 Or, anulând condamnarea domnului Mullen de la Curtea de Apel (Secția penală) a condamnat abuzurile puterii executive care au dus la reținerea și răpirea lui, în singurul mod eficace în care o putea face. Dar nu a identificat nicio deficiență în procedura de judecată. Doar în caz de deficiență în procedura de judecată, ministrul este obligat, prin secțiunea 133 și articolul 14 alineatul (6), să plătească despăgubiri. Din acest motiv susțin că el nu este obligat să plătească o despăgubire în conformitate cu secțiunea 133."

58. Lord Bingham a precizat că ezită să accepte argumentul ministrului potrivit căruia secțiunea 133, inspirată din articolul 14 alineatul (6) din ICCPR, nu impunea plata unei despăgubiri decât în cazul unui inculpat, în cele din urmă achitat în condiții legale, cu privire la care s-a demonstrat dincolo de îndoială rezonabilă că este nevinovat de infracțiunea pentru care a fost condamnat. În lumina concluziei sale că nu se acordă nicio despăgubire, a apreciat că nu este necesar să decidă asupra acestui punct.

59. Lord Steyn a observat că secțiunea 133 a fost modelată după articolul 14 alineatul (6) ICCPR, așa cum este și articolul 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție. El a analizat mai multe hotărâri ale Curții în care a fost constatată o încălcare a articolului 6 § 2 în ceea ce privește procedurile de despăgubire în cazul în care reclamânții au fost achitați :

"41. ... Deciziile respective nu sunt relevante pentru problema examinată azi. Interacțiunea dintre articolul 6 alineatul (2) și articolul 3 din Protocolul nr 7 nu a fost luată în considerare. De fapt, în legislația austriacă, exista un drept la despăgubire mai extins decât cel prevăzut de articolul 3 din Protocolul nr 7."

60. După ce a ajuns la concluzia că jurisprudența Curții nu este de niciun ajutor în interpretarea secțiunii 133, Lord Steyn a interpretat articolul 14 alineatul (6). El a menționat că un caz în care un inculpat a fost condamnat

pe nedrept și apoi condamnarea i-a fost anulat într-o cale de atac formulată în termen nu dă dreptul la despăgubiri. El a mai menționat că în cazul în care nu a existat niciun fapt nou sau nou descoperit, ci, pur și simplu, o recunoaștere a faptului că o cerere anterioară de apel a fost greșit respinsă, cauza nu intră în domeniul de aplicare a articolului 14 alineatul (6). Prin urmare, el a ajuns la concluzia că scopul primordial nu era cel de a-i despăgubi pe toți cei care au fost condamnați pe nedrept și că dreptul fundamental din articolul 14 alineatul (6) este, fără îndoială, circumscris în mod restrictiv. El a continuat :

" 46. Cerința ca faptul nou sau nou descoperit să arate în mod concludent (sau dincolo de orice îndoială rezonabilă în termenii secțiunii 133) că a existat o eroare judiciară" este importantă. Se filtrează cazurile în care este stabilit doar că poate să fie vorba despre o condamnare pe nedrept. În mod similar, sunt excluse cazurile în care este doar probabil că a existat o condamnare pe nedrept. Aceste două categorii ar include marea majoritate a cazurilor în care un apel este admis în ciuda faptului că este formulat peste termen ... Aceste considerații militează împotriva interpretării extensive a termenului de "eroare judiciară" avansată în numele dlui Mullen. Ele demonstrează, de asemenea, neverosimilitatea interpretării extinse ..., care erodează în întregime efectul dovezilor care să arate "în mod concludent că a existat o eroare judiciară". Acceptând că în alte contexte "o eroare judiciară" este capabilă de a avea un sens mai restrâns sau mai larg, în singurul context relevant, și anume în cazul în care se demonstrează nevinovăția, se merge către o interpretare restrânsă."

7. Lord Steyn conchide:

56 sensul autonom al termenului "eroare judiciară" se extinde numai la "cazuri clare de eroare judiciară, în sensul că s-a demonstrat că persoana în cauză a fost în mod evident nevinovată", așa cum este indicat în Raportul Explicativ [la Protocolul No. 7]. Acesta este sensul internațional pe care Parlamentul l-a adoptat atunci când a adoptat secțiunea 133 din Legea din 1988."

62. Deoarece dl Mullen nu a fost declarat nevinovat, el nu avea dreptul la despăgubiri în conformitate cu secțiunea 133 .

(b) Ulterior cererii de despăgubiri formulată de către reclamantă

63. În *R (Adams) v Secretarul de Stat pentru Justiție* [2011] UKSC 18, Curtea Supremă de Justiție, în compunere de nouă judecători, a fost rugată să analizeze din nou sensul termenului de "eroare judiciară", în secțiunea 133 din Legea din 1988. Judecătorii au exprimat opinii diferite cu privire la interpretarea corectă a termenului.

III. JURISPRUDENȚA ȘI TEXTELE JURIDICE INTERNAȚIONALE PERTINENTE

A. Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice 1966

8. Articolul 14(2) din ICCPR prevede că:

“Orice persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni are dreptul de a fi prezumată nevinovată până la dovedirea vinovăției sale în conformitate cu legea.”

9. Articolul 14(6) prevede:

“Atunci când o condamnare a fost anulată sau când persoana a fost achitată pe baza faptului că a apărut un fapt nou sau s-a descoperit recent un anumit fapt care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări are dreptul la despăgubiri, potrivit legii, cu excepția cazului în care se dovedește că nedivulgarea faptului necunoscut în timp util îi este atribuibilă, în tot sau în parte.”

66. Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a examinat aplicarea articolelor relevante din ICCPR. În *W.J.H. v. Olanda* (Comunicarea nr. 408/1990 [1992] UNHRC 25), în care se pretindea o încălcare a articolului 14 alineatul (2) și (6) ca urmare a refuzului de a acorda despăgubiri după o achitare, Comitetul a observat că articolul 14 alineatul (2) se aplică numai procedurilor penale, nu și procedurilor de acordare de despăgubiri. De asemenea, a constatat că nu fuseseră îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 14 alineatul (6).

67. În Comentariul General nr. 32 cu privire la articolul 14, publicat la data de 23 august 2007, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a declarat, în ceea ce privește prezumția de nevinovăție :

" 30. În conformitate cu articolul 14 alineatul 2, orice persoană acuzată de o infracțiune are dreptul de a fi prezumată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale conform legii. Prezumția de nevinovăție, care este fundamentală pentru protecția drepturilor omului, impune sarcina de a dovedi acuzația organelor de urmărire penală, garantează că vinovăția nu poate fi prezumată până când nu a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă, asigură în favoarea acuzatului avantajul îndoielii și solicită ca persoanele acuzate de o infracțiune să fie tratate în conformitate cu acest principiu. Este o datorie pentru toate autoritățile publice să se abțină de la a aduce atingere rezultatului unui proces, de exemplu, prin abținerea de la a face declarații publice, afirmând vinovăția acuzatului. Inculpații nu ar trebui, în mod normal, să fie încătușați sau ținuti în cuști în timpul proceselor sau altfel prezentați instanței de judecată într-un mod care indică faptul că aceștia pot fi criminali periculoși. Mass-media ar trebui să evite știri care să submineze prezumția de nevinovăție. Mai mult, durata detenției preventive nu ar trebui să fie luată ca o indicație de existență a vinovăției și a gradului acesteia. Refuzul cauțiunii sau răspunderea civilă nu afectează prezumția de nevinovăție." (Notele de subsol omise)

68. În ceea ce privește dreptul la despăgubiri pentru eroare judiciară, Comitetul a declarat, în măsura în care este relevant:

" 53. Această garanție nu se aplică dacă se dovedește că nedivulgarea unui astfel de fapt material în timp util este în întregime sau în parte atribuibilă acuzatului, în astfel de cazuri sarcina probei revenind statului. Mai mult decât atât, nu se datorează despăgubiri în cazul în care condamnarea este anulată în apel, adică înainte ca hotărârea să devină definitivă, sau prin grațiere din motive umanitare sau în cadrul exercitării discreționare a puterii sau pe considerente de echitate, care nu înseamnă că a existat o eroare judiciară."

B. Articolul 3 din Protocolul Nr. 7 la Convenție

10. Articolul 3 din Protocolul Nr. 7 prevede:

"Atunci când o condamnare penală definitivă a fost anulată sau când a intervenit achitarea datorită unui fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări are dreptul la despăgubiri în conformitate cu legislația sau practica în vigoare în statul în cauză, cu excepția cazului în care se dovedește că nedivulgarea faptului necunoscut în timp util este atribuibilă, în tot sau în parte persoanei respective."

70. Marea Britanie nu a semnat, nici nu a aderat la Protocolul nr 7.

71. Raportul explicativ la Protocolul nr. 7 a fost elaborat de către Comitetul director pentru drepturile omului și prezentat Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei. Acesta explică de la bun început că raportul în sine :

" ... nu constituie un instrument care oferă o interpretare autentică a textului protocolului, deși ar putea fi de o asemenea natură încât să faciliteze înțelegerea prevederilor conținute de acesta."

72. În ceea ce privește articolul 3 din Protocolul nr 7, raportul indică, printre altele :

"23. În al doilea rând, articolul se aplică numai în cazul în care condamnarea a fost anulată sau persoana a fost grațiată, în ambele cazuri, pe motiv că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, adică, o deficiență gravă în procedura judiciară, care implică un prejudiciu grav pentru persoana condamnată. Prin urmare, în conformitate cu acest articol, nu există o obligație de a plăti despăgubiri în cazul în care condamnarea a fost anulată sau pedeapsa a fost grațiată pentru orice alte motive (...)

25. În toate cazurile în care aceste condiții sunt îndeplinite, se plătesc despăgubiri "în conformitate cu legea sau practica statului în cauză". Acest lucru nu înseamnă că nu se plătesc despăgubiri în cazul în care legea sau practica nu prevede astfel de compensații. Aceasta înseamnă că legea sau practica statului ar trebui să prevadă plata unei despăgubiri în toate cazurile în care se aplică acest articol. Intenția este ca statele să fie obligate să despăgubească persoanele doar în cazuri clare de eroare judiciară, în sensul unei recunoașteri a faptului că persoana în cauză a fost în mod evident nevinovată. Acest articol nu este destinat să ofere un drept la despăgubiri atunci când condițiile prealabile nu sunt îndeplinite, de exemplu, atunci când o curte de apel a

anulat o condamnare pentru că a descoperit un fapt care a introdus o îndoială rezonabilă cu privire la vinovăția acuzatului și care a fost trecut cu vederea de către judecător."

C. Dreptul și practica cu privire la procedurile de acordare a unor despăgubiri după încetarea urmăririi penale sau după achitare în Statele Membre

73. Curtea s-a axat pe legislația și practica judiciară din treizeci și șase de state membre cu privire la procedurile de acordare de despăgubiri după încetarea urmăririi penale sau după achitare. Studiul a arătat că statele nu au o abordare uniformă în acest domeniu. Unele state au mai mult de un sistem, și, astfel, diferite tipuri de despăgubiri.

74. Procedurile pentru a solicita despăgubiri variază semnificativ la nivelul statelor analizate. În zece state, procedurile disponibile par a fi direct legate de procedura penală, tribunalul care a judecat acțiunea penală fiind competent să evalueze o cerere de acordare de despăgubiri în cazul în care a existat o achitare în cadrul procedurii de judecată inițiale (Germania, Rusia și Ucraina) sau anularea unei condamnări în urma unei proceduri de revizuire (Belgia, Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Monaco și Elveția).

75. În treizeci de state, procedurile disponibile sunt independente de procesul penal (Albania, Austria, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Malta, Republica Moldova, Monaco, Muntenegru, Norvegia, Polonia, România, Rusia, Serbia, Spania, Slovacia, Slovenia, Suedia, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Turcia și Ucraina). În aceste state, o cerere de acordare de despăgubiri poate fi introdusă pe cale administrativă la ministru sau la autoritățile publice (în Austria, Bosnia și Herțegovina, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Irlanda, Luxemburg, Monaco, Muntenegru, Serbia, Slovacia, Slovenia și Spania și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei), la instanțele civile sau administrative (în Albania, Bulgaria, Franța, Ungaria, Lituania, Republica Moldova, Norvegia, România, Rusia, Suedia și Ucraina), sau la instanțele penale, în fața unor judecători diferiți față de cei din procesul penal inițial (în Polonia și Turcia). Termene pentru introducerea unei astfel de cereri sunt în vigoare în aproape toate statele, care curg de la încheierea procedurii penale (excepții sunt Irlanda și Malta).

76. Marea majoritate a statelor chestionate au sisteme de compensare care sunt mult mai generoase decât cel în vigoare în Marea Britanie. În multe din statele studiate, sistemul de compensare este, în esență, automat, după o constatare a nevinovăției, anularea unei condamnări sau încetarea procedurii penale (de exemplu, în Bulgaria, Croația, Republica Cehă,

Danemarca, Finlanda, Germania, Muntenegru, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, România, Turcia și Ucraina).

77. Practica statelor contractante nu oferă prea multe informații cu privire la interpretarea termenului de "eroare judiciară".

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 2 DIN CONVENȚIE

78. Reclamanta a pretins că motivele invocate pentru refuzul de a i se acorda o despăgubire după achitare i-a încălcat prezumția de nevinovăție. Ea s-a bazat pe articolul 6 § 2 din Convenție, care prevede următoarele :

"Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până la stabilirea vinovăției în conformitate cu legea."

79. Guvernul a contestat acest argument.

A. Delimitarea capătului de cerere

80. Reclamanta a acceptat că refuzul de a i se acorda o despăgubire nu ridică, în sine, nicio problemă în temeiul articolului 6 § 2, deoarece nu se referea la punctul de vedere al statului cu privire la vinovăția sau nevinovăția ei. Plângerea sa a fost că refuzul Înaltei Curți și al Curții de Apel în cazul ei s-a bazat pe motive care au dat naștere la îndoieli cu privire la nevinovăția ei.

81. Guvernul a subliniat că nu există niciun drept general la despăgubiri după achitare, în conformitate cu articolul 6 § 2, doar pentru că persoanele sunt, ca urmare a achitării, prezumate nevinovate de acuzațiile aduse anterior împotriva lor. Cuvintelor din secțiunea 133 din Legea din 1988 nu ar trebui să li se acorde o interpretare extensivă bazată pe premisa că ar fi benefic să se plătească despăgubiri pentru cât mai multe persoane achitate.

82. Curtea reiterează că articolul 6 § 2 nu garantează unei persoane acuzată de o infracțiune penală dreptul la despăgubiri pentru detenția preventivă legală sau dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată în cazul în care procedurile sunt ulterior întrerupte sau finalizate printr-o achitare (a se vedea, printre multe alte autorități, *Englert v. Germania*, 25 august 1987, § 36, seria A nr. 123; *Sekanina*, citată mai sus, § 25; *Capeau împotriva Belgiei*, nr. 42914/98, § 23, CEDO I 2005; *Yassar Hussain împotriva Marii Britanii*, nr. 8866/04, § 20, CEDO 2006 III, și *Tendam v. Spania*, nr. 25720/05, § 36, 13 iulie 2010). În egală măsură, articolul nu

garantează unei persoane achitată de o infracțiune dreptul la despăgubiri pentru eroare judiciară.

83. Problema în fața Curții nu este dacă refuzul de acordare a unei despăgubiri, în sine, a încălcat dreptul reclamantei de a fi prezumată nevinovată. Examinarea de către Curte a plângerii este direcționată spre decizia pronunțată, inclusiv raționamentul și limbajul folosit, și anume, dacă a fost compatibilă cu prezumția de nevinovăție consacrată prin articolul 6 § 2.

B. Cu privire la admisibilitate

1. Susținerile părților

(a) Guvernul

84. Potrivit Guvernului, articolul 6 § 2 se aplică numai celor acuzați de o infracțiune penală. Chiar și în interpretarea largă a noțiunii de "proceduri penale", adoptată de către Curte, procedura de acordare de despăgubiri în discuție în prezenta cauză nu intră în sfera de aplicare.

85. În primul rând, Guvernul a constatat că nu există niciun indiciu în jurisprudența Curții care să indice că articolul 6 § 2 se aplică la evaluarea eligibilității pentru compensare în conformitate cu criteriile prevăzute la articolul 3 din Protocolul nr 7. Într-adevăr, aceștia au susținut că, în *Sekanina*, citată mai sus, § 25, Curtea a constatat că articolul 6 § 2 nu se aplică în astfel de proceduri, abordare ce este în concordanță cu abordarea Comitetului ONU pentru Drepturile Omului în *W.J.H. v. Olanda* (vezi paragraful 66 de mai sus). Refuzul de a acorda despăgubiri unei persoane pe motiv că nu îndeplinește criteriile nu ar putea fi incompatibilă cu articolul 6 § 2, în caz contrar, nu ar avea sens criteriile și restricțiile de la articolul 14 alineatul (6) ICCPR și articolul 3 din Protocolul nr 7.

86. În al doilea rând, chiar admitând că articolul 6 § 2 se aplică anumitor tipuri de proceduri de despăgubire, aceasta se întâmplă doar în cazul în care a existat o strânsă legătură cu procedurile penale anterioare care au stat la baza cererii. Aici, prin contrast, decizia privind compensarea este distinctă și separată de decizia de a anula condamnarea penală, pentru că este luată de către executiv și nu în cadrul sistemului judiciar, este luată în urma unui proces administrativ și nu în cadrul procedurilor penale; s-ar putea să se bazeze pe probe diferite, după o perioadă îndelungată, având în vedere că o cerere de despăgubire ar putea fi făcută până la doi ani după anularea condamnării și este luată și comunicată în mod confidențial solicitantului. Deși evaluarea erorii judiciare, în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988, a implicat o evaluare a probelor care au dus la condamnare, procesul nu a implicat nicio încălcare a prezumției de nevinovăție și nu a subminat achitarea.

87. Prin urmare, Guvernul a invitat Curtea să concluzioneze că prezumția de nevinovăție nu a fost atinsă în contextul deciziilor luate în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988 și, în consecință, să declare cererea inadmisibilă.

(b) Reclamanta

88. Reclamanta a subliniat că a existat un număr semnificativ de hotărâri ale Curții care au considerat că articolul 6 § 2 se aplică în cazul cererilor de despăgubiri în urma achitării unei persoane (*Rushiti și Hämmerl*, ambele citate mai sus, și *Puig Panella v. Spania*, nr. 1483/02, 25 aprilie 2006). Deși, în unele cazuri, în ceea ce privește procedurile civile de acordare de despăgubiri, Curtea a constatat că articolul 6 § 2 nu se aplică, reclamanta a subliniat că, în aceste cazuri, instanțele au evaluat răspunderea civilă, în timp ce secțiunea 133 cere o evaluare a fundamentului achitării unei persoane și a ceea ce achitarea indică cu privire la răspunderea penală. Mai mult, în timp ce în cadrul procedurilor civile trebuie să existe un echilibru între drepturile unor terțe părți, un astfel de echilibru nu este relevant aici, statul fiind responsabil pentru plata de despăgubiri. În orice caz, Curtea a constatat că articolul 6 § 2 se aplică chiar și în cazurile cu privire la procedurile civile, când aceste proceduri au dus la repunerea în chestiune a nevinovăției (citând *Orr v. Norvegia*, nr. 31283/04, 15 mai 2008).

89. Reclamanta a contestat argumentul că articolul 6 § 2 se aplică numai în cazul în care a existat o legătură strânsă cu procedura penală. Ea a subliniat constatarea Curții în *Šikić v. Croația*, nr. 9143/08, § 47, 15 iulie 2010 și *Vanjak c. Croației*, nr. 29889/04, § 41, 14 ianuarie 2010, în sensul că, atunci când procedurile penale au fost întrerupte, prezumția de nevinovăție ar trebui să fie păstrată în "orice alte proceduri de orice natură". Ea a afirmat că acest lucru trebuie să fie cu atât mai adevărat în caz de achitare, în cazul în care protecția oferită de articolul 6 § 2 este chiar mai puternică.

90. În orice caz, reclamanta a susținut că acordarea de despăgubiri în conformitate cu secțiunea 133 este, în mod evident, strâns legată de procedurile penale care au dus la anularea condamnării. Este evident din secțiunea 133 și din hotărârea Curții Supreme din *R (Adams)* (vezi paragraful 63 de mai sus) că problema-cheie în cadrul unei proceduri de despăgubire este motivul specific pentru care condamnarea a fost anulată, și că o decizie privind despăgubirea impune factorilor de decizie să examineze hotărârea Curții de Apel privind casarea condamnării. Un refuz de a acorda despăgubiri pe baza motivelor identificate în *R (Adams)* ridică întrebări cu privire la aspectul dacă statul a acceptat că persoana care pretinde despăgubiri este cu adevărat nevinovată. Acest lucru în sine este suficient pentru a considera articolul 6 § 2 aplicabil.

91. În cele din urmă, reclamanta a susținut că nu ar fi coerent ca articolul 6 § 2 să nu se aplice sistemelor de compensare stabilite în conformitate cu

articolul 14 alineatul (6) ICCPR și articolul 3 din Protocolul nr. 7, dar să se aplice la toate celelalte forme de compensare în urma achitării. Nu există niciun motiv logic pentru o astfel de distincție.

2. Aprecierea Curții

(a) Principii generale

(i) Introducere

11. Obiectul și scopul Convenției, ca instrument de protecție a ființelor umane, cer ca prevederile sale să fie interpretate și aplicate astfel încât să facă garanțiile sale practice și efective (a se vedea, printre altele, *Soering c. Marii Britanii*, 7 iulie 1989, § 87, seria A nr. 161 și *Al Skeini și alții c. Marii Britanii* [GC], nr. 55721/07, § 162, CEDO 2011). Curtea a precizat în mod expres că acest lucru se aplică dreptului consacrat de articolul 6 § 2 (a se vedea, de exemplu, *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, 10 februarie 1995, § 35, seria A nr. 308 și *Capeau*, citată mai sus, § 21).

93. Articolul 6 § 2 garantează oricărei persoane "dreptul de a fi prezumată nevinovată până ce vinovăția sa este stabilită în conformitate cu legea". Privit ca o garanție procedurală în contextul unui proces penal în sine, prezumția de nevinovăție impune exigențe în ceea ce privește, printre altele, sarcina probei (a se vedea *Barberà, Messegue și Jabardo v. Spania*, 6 decembrie 1988, § 77, seria A nr. 146 și *Telfner v. Austria*, nr. 33501/96, § 15, 20 martie 2001); prezumții legale de fapt și de drept (a se vedea *Salabiaku împotriva Franței*, 7 octombrie 1988, § 28, seria A nr. 141-A și *Radio France și alții împotriva Franței*, nr. 53984/00, § 24, CEDO 2004-II); dreptul de a nu se autoincrimina (a se vedea *Saunders c. Marii Britanii*, 17 decembrie 1996, § 68, Culegere de hotărâri și Decizii 1996-VI și *Heaney și McGuinness v. Irlanda*, nr. 34720/97, § 40, CEDO 2000-XII); publicitatea eventuală dinainte de proces (a se vedea *Akay c. Turciei* (dec.), nr. 34501/97, 19 februarie 2002 și *G.C.P. v. România*, nr. 20899/03, § 46, 20 decembrie 2011) și exprimarea prematură, de către instanța de judecată sau de către alți funcționari publici, a vinovăției inculpatului (a se vedea *Allenet de Ribemont*, citată mai sus, §§ 35-36 și *Nešćák v. Slovacia*, nr. 65559/01, § 88, 27 februarie 2007).

94. Cu toate acestea, în conformitate cu necesitatea de a asigura caracterul practic și eficient al dreptului garantat de articolul 6 § 2, prezumția de nevinovăție are, de asemenea, un alt aspect. Scopul său general, sub acest al doilea aspect, este de a proteja persoanele care au fost achitate de o acuzație penală, sau cu privire la care procedurile penale au fost întrerupte, de a fi tratate de către funcționari și autorități publice ca și cum acestea sunt, de fapt, vinovate de respectiva infracțiune. În aceste cazuri, prezumția de nevinovăție a operat deja, prin aplicarea la proces a diferitelor exigențe procedurale inerente, care au prevenit o condamnare

nedreaptă. Fără o protecție pentru a asigura respectarea achitării sau decizia întreruperii în orice alte proceduri ulterioare, garanțiile unui proces echitabil, prevăzute la articolul 6 § 2 ar putea risca să devină teoretice și iluzorii. Ce este, de asemenea, în joc o dată procedura penală încheiată, este reputația persoanei și modul în care persoana este percepută de către public. Într-o anumită măsură, protecția asigurată în conformitate cu articolul 6 § 2 în acest sens, se poate suprapune cu protecția oferită de articolul 8 (a se vedea, de exemplu, *Zollman c. Marii Britanii* (dec.), nr. 62902/00, ECHR 2003 - XII și *Taliadorou și Stylianou c. Cipru*, nr. 39627/05 și 39631/05 , §§ 27 și 56-59, 16 octombrie 2008).

(ii) *Aplicabilitatea Articolului 6 § 2*

95. Așa cum sugerează termenii articolului în sine, articolul 6 § 2 se aplică în cazul în care o persoană este "acuzată de o infracțiune penală". Curtea a subliniat în mod repetat că acest lucru este un concept autonom și trebuie interpretat în funcție de cele trei criterii stabilite în jurisprudența sa, și anume calificarea procedurii în dreptul intern, natura sa esențială, precum și gradul de severitate a pedepsei (vezi, printre multe alte autorități cu privire la conceptul de "acuzare în materie penală", *Engel și alții v. Olanda*, 8 iunie 1976, § 82 , seria A nr. 22 și *Phillips împotriva Marii Britanii*, nr. 41087/98, § 31, CEDO-2001 VII). Pentru a evalua orice plângere în temeiul articolului 6 § 2, este necesar să se verifice, în primul rând, dacă procedura contestată implică o acuzație în materie penală, în sensul jurisprudenței Curții.

96. Cu toate acestea, în cazurile care implică cel de-al doilea aspect al protecției oferite de articolul 6 § 2, care apare atunci când procedurile penale s-au terminat, este clar că aplicarea testului de mai sus este nepotrivită. În aceste cazuri, procedura penală este încheiată, cu excepția cazului în procedurile judiciare ulterioare dau naștere la o nouă acuzație în materie penală în sensul autonom al Convenției și, astfel, dacă articolul 6 § 2 se aplică, motivele sunt diferite.

97. Părțile nu au sugerat că procedura de acordare de despăgubiri ar fi dat naștere la o "acuzare în materie penală", în sensul autonom al Convenției. Prin urmare, este în joc cel de-al doilea aspect al protecției oferite de articolul 6 § 2, iar Curtea va examina, în consecință, aplicabilitatea articolului 6 § 2 la procedurile judiciare ulterioare.

98. Curtea, în trecut, a fost chemată să ia în considerare punerea în aplicare a articolului 6 § 2 la hotărârile judecătorești pronunțate după încheierea procedurilor penale, fie prin încetarea urmăririi penale sau după o achitare, în cadrul unor proceduri care priveau, printre altele :

(a) obligația unui fost acuzat de a suporta cheltuielile de judecată și cheltuielile de urmărire penală (a se vedea *Minelli împotriva Elveției*, 25 martie 1983, §§ 30-32, seria A, nr. 62, și *McHugo c. Elveției* (dec.), nr. 55705/00, 12 mai 2005);

(b) o cerere de despăgubiri pentru arestarea preventivă sau alte neplăceri cauzate de procedura penală (a se vedea *Englert*, citată mai sus, § 35; *Nölkenbockhoff v. Germania*, 25 august 1987, § 35, seria A nr. 123; *Sekanina*, citată mai sus, § 22; *Rushiti*, citată mai sus, § 27; *Mulaj și Sallahi c. Austriei* (dec.), nr. 48886/99, 27 iunie 2002; O., citat mai sus, §§ 33-38; *Hämmer*, citată mai sus, § § 41-46; *Baars c. Olandei*, nr. 44320/98, § 21, 28 octombrie 2003, *Capeau c. Belgiei* (dec.), nr. 42914/98, 6 aprilie 2004, *Del Latte v. Olanda*, nr. 44760/98, § 30, 9 noiembrie 2004; *A.L. c. Germaniei*, nr. 72758/01, §§ 31-33, 28 aprilie 2005, *Puig Panella*, citată mai sus, § 50; *Tendam*, citat de mai sus, §§ 31 și 36; *Bok c. Olandei*, nr. 45482/06, §§ 37-48, 18 ianuarie 2011 și *Lorenzetti împotriva Italiei*, nr. 32075/09, § 43, 10 aprilie 2012) . ;

(c) cererea unui fost acuzat de rambursare a costurilor de apărare (a se vedea *Lutz v. Germania*, 25 august 1987, §§ 56-57, seria A nr. 123; *Leutscher v. Olanda*, 26 martie 1996, § 29, Culegere 1996 II; *Yassar Hussain*, citată mai sus, § 19 și *Ashendon și Jones împotriva Marii Britanii*, nr. 35730/07 și 4285/08, §§ 42 și 49, 15 decembrie 2011) ;

(d) cererese de despăgubire pentru daunele cauzate de o cercetare sau urmărire penală ilegală sau ilicită (a se vedea *Panteleyenko v. Ucraina*, nr. 11901/02, § 67, 29 iunie 2006 și *Grabchuk c. Ucrainei*, nr. 8599/02, § 42, 21 septembrie 2006) ;

(e) angajarea răspunderii civile și plata de despăgubiri victimei (a se vedea *Ringvold v. Norvegia*, nr. 34964/97, § 36, CEDO 2003 II; *Y. împotriva Norvegiei*, nr. 56568/00, § 39, CEDO 2003-II; *Orr*, citată mai sus, §§ 47-49; *Erkol împotriva Turciei*, nr. 50172/06, §§ 33 și 37, 19 aprilie 2011; *Vulakh și alții v. Rusia*, nr. 33468/03, § 32, 10 ianuarie 2012; *Diacenco v. România*, nr. 124/04, § 55, 7 februarie 2012; *Lagardère împotriva Franței*, nr. 18851/07, §§ 73 și 76, 12 aprilie 2012 și *Constantin Florea v. România*, nr. 21534/05, §§ 50 și 52, 19 iunie 2012) ;

(f) respingerea pretențiilor civile ale reclamantului împotriva asigurătorilor (a se vedea *Lundkvist c. Suediei* (dec.), nr. 48518/99, CEDO 2003-XI și *Reeves v. Norvegia* (dec.), nr. 4248/02, 8 iulie 2004) ;

(g) menținerea în vigoare a unui ordin de plasament al copilului, după ce parchetul a decis să nu formuleze acuzații împotriva părintelui cu privire la abuz asupra copilului (a se vedea *O.L. c. Finlandei* (dec.), nr. 61110/00, 5 iulie 2005) ;

(h) proceduri disciplinare sau de concediere (a se vedea *Moulet c. Franței* (dec.), nr. 27521/04, 13 septembrie 2007, *Taliadorou și Stylianou*, citată mai sus, § 25, *Šikić*, citată mai sus, §§ 42-47 și *Çelik (Bozkurt) împotriva Turciei*, nr. 34388/05, § 34, 12 aprilie 2011) și

(i) revocarea dreptului reclamantului la locuință socială (a se vedea *Vassilios Stavropoulos împotriva Greciei*, nr. 35522/04, §§ 28-32, 27 septembrie 2007).

99. Într-o serie din aceste cazuri, Curtea a constatat în favoarea aplicabilității articolului 6 § 2. În trei cauze vechi, Curtea a explicat de ce articolul 6 § 2 s-a aplicat în ciuda absenței unei acuzații penale prin aceea că hotărârile privind dreptul reclamantilor la rambursarea costurilor și despăgubiri sunt "consecințe și fenomene necesare" sau "o urmare directă a" încheierii procedurilor penale (a se vedea *Englert*, citată mai sus, § 35; *Nölkenbockhoff*, citată mai sus, § 35 și *Lutz*, citată mai sus, § 56). În mod similar, într-o serie de cauze ulterioare, Curtea a concluzionat că legislația și practica "legau cele două chestiuni - răspunderea penală a inculpatului și dreptul la despăgubire – într-un asemenea grad, încât decizia cu privire la acest din urmă aspect ar putea fi considerată ca o consecință și, într-o oarecare măsură, concomitentă, a deciziei inițiale", rezultând în aplicabilitatea articolului 6 § 2 în procesul de acordare de despăgubiri (a se vedea *Sekanina*, citată mai sus, § 22; *Rushiti*, citată mai sus, § 27 și *Weixelbraun*, citată mai sus, § 24).

100. Dezvoltând acestei idei în cauze ulterioare, Curtea a constatat că cererea de despăguburi a reclamantilor "nu doar urmează acțiunii penale în timp, dar este, de asemenea, legată de această procedură în legislație și practică, în ceea ce privește atât competența, cât și subiectul", creând o legătură între cele două seturi de proceduri, cu rezultatul că articolul 6 § 2 se aplică (a se vedea *O.*, citată mai sus, § 38 și *Hämmern*, citată mai sus, § 46).

101. În cauzele referitoare la dreptul victimei la despăgubire din partea solicitantului, care a fost anterior găsit nevinovat, Curtea a statuat că în cazul în care decizia privind despăgubirea civilă conținea o declarație asupra răspunderii penale, aceasta ar crea o legătură între cele două proceduri care ar antrena aplicarea articolului 6 § 2 în ceea ce privește hotărârea privind cererea de despăgubire (a se vedea *Ringvold*, citată mai sus, § 38, *Y.*, citată mai sus, § 42 și *Orr*, citată mai sus, § 49).

102. Mai recent, Curtea și-a exprimat opinia că după întreruperea procedurilor penale prezumția de nevinovăție presupune ca lipsa condamnării penale a unei persoane să fie păstrată în orice alte proceduri de orice natură (a se vedea *Vanjak*, citată mai sus, § 41 și *Šikić*, citată mai sus, § 47). Aceasta a indicat, de asemenea, că dispozitivul sentinței de achitare trebuie să fie respectat de către orice autoritate referindu-se, în mod direct sau indirect, la răspunderea penală a persoanei interesate (a se vedea *Vassilios Stavropoulos*, citată mai sus, § 39 ; *Tendam*, citată mai sus, § 37 și *Lorenzetti*, citată mai sus, § 46).

(iii) Concluzie

103. Prezenta cauză se referă la aplicarea prezumției de nevinovăție în cadrul procedurilor judiciare în urma anulării de către CACD a condamnării reclamantei, dând naștere la o achitare. Având în vedere obiectivele din articolul 6 § 2 discutate mai sus (a se vedea punctele 92-94) și abordarea care se desprinde din analiza jurisprudenței sale, Curtea va formula

principiul prezumției de nevinovăție, în acest context, după cum urmează: prezumția de nevinovăție înseamnă că, în cazul în care a existat o acuzație penală și procedurile penale s-au încheiat printr-o achitare, persoana care a fost subiectul procedurilor penale este nevinovată în fața legii și trebuie să fie tratată într-o manieră compatibilă cu această stare de nevinovăție. În acest sens, prin urmare, prezumția de nevinovăție va subzista după încheierea procedurilor penale, pentru a se asigura că, în ceea ce privește orice acuzație care nu a fost dovedită, nevinovăția persoanei în cauză este respectată. Această preocupare imperativă se află la baza abordării Curții cu privire la aplicabilitatea articolului 6 § 2, în aceste cazuri.

104. Ori de câte ori problema aplicabilității articolului 6 § 2 apare în cadrul unei proceduri ulterioare, solicitantul trebuie să demonstreze existența unei legături, astfel cum se menționează mai sus, între procedurile penale încheiate și procedurile ulterioare. O astfel de legătură este probabil să fie prezentă, de exemplu, în cazul în care procedurile ulterioare necesită examinarea rezultatului procedurii penale anterioare și, în special, în cazul în care acestea obligă instanța de a analiza hotărârea penală, să se angajeze într-un comentariu sau evaluare a probelor din dosarul penal, pentru a evalua participarea reclamantului la unele sau toate evenimentele care au condus la acuzația penală, sau să comenteze cu privire la indicațiile de subzistență ale posibilei vinovății a reclamantului.

105. Având în vedere garanția pe care o oferă articolul 6 § 2 - descrisă mai sus -, faptul că articolul 133 din Legea din 1988 a fost adoptat pentru ca statul pârât să se conformeze articolului 14 alineatul (6) ICCPR, și că acesta este exprimat în termeni aproape identici cu articolul respectiv și cu articolul 3 din Protocolul nr. 7, nu are drept consecință extragerea procedurilor contestate în afara sferei de aplicare a articolului 6 § 2, așa cum a susținut Guvernul. Cele două articole sunt preocupate de aspecte cu totul diferite ale procesului penal, nu există nicio sugestie că articolul 3 din Protocolul nr. 7 a fost destinat să extindă la o anumită situație particulară garanțiile prevăzute la articolul 6 § 2 (a se compara, *Maaouia c. Franței* [GC], nr. 39652/98, §§ 36-37, CEDO 2000-X). Într-adevăr, articolul 7 din Protocolul nr. 7 clarifică faptul că prevederile normative ale Protocolului trebuie să fie considerate ca articole adiționale la Convenție și că " toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință". Articolul 3 din Protocolul nr. 7 nu pot fi, prin urmare, o formă de *lex specialis* care exclud aplicarea articolului 6 § 2.

(b) Aplicarea principiilor generale la cauza de față

106. Reclamanta fusese anterior acuzată de comiterea infracțiunii de ucidere din culpă și prezumția de nevinovăție se aplica acestei infracțiuni. Deși protecția oferită de prezumție a încetat odată cu condamnarea, aceasta a fost restaurată în urma achitării ei ulterioare, ca urmare a hotărârii pronunțate de CACD (vezi paragraful 45 de mai sus).

107. Sarcina Curții în această etapă a analizei sale este, prin urmare, să examineze dacă a existat o legătură între acțiunea penală încheiată și procedura de despăgubire, având în vedere considerațiile relevante prevăzute mai sus (a se vedea punctul 104 de mai sus). În acest sens, Curtea observă că procedura în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988 presupune anularea unei condamnări anterioare, care declanșează dreptul de a solicita despăgubiri pentru eroare judiciară. Mai mult, pentru a examina dacă sunt îndeplinite criteriile cumulative din secțiunea 133, Secretarul de Stat și instanțele de judecată sunt obligate să aibă în vedere hotărârea pronunțată de CACD. Doar prin examinarea acestei hotărâri pot identifica dacă casarea hotărârii de condamnare, care a dus la achitare s-a bazat pe dovezi noi și dacă a dat naștere la o eroare judiciară.

108. Prin urmare, Curtea este convinsă că reclamanta a demonstrat existența legăturii necesare între procedura penală și procedura de acordare de despăgubiri. Ca urmare, articolul 6 § 2 se aplică în contextul procedurilor în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988 pentru a se asigura că reclamanta a fost tratată în cadrul acestei din urmă proceduri într-un mod compatibil cu starea ei de nevinovăție. Cererea nu poate fi, prin urmare, respinsă în temeiul articolului 35 § 3 (a) din Convenție *ratione materiae* ca incompatibilă cu prevederile Convenției.

109. Plângerea nu este nici în mod vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) sau inadmisibilă pentru orice alt motiv. Curtea respinge în consecință, excepția Guvernului cu privire la inadmisibilitate și declară plângerea admisibilă.

C. Cu privire la fond

1. Susținerile părților

(a) Reclamanta

110. Reclamanta a susținut că refuzul Înaltei Curți și a Curții de Apel s-a bazat pe motive care au dat naștere la îndoieli cu privire la nevinovăția sa. Ea a subliniat, în special, constatarea Înaltei Curți, potrivit căreia ar exista încă "o dovadă puternică împotriva" ei (a se vedea paragraful 31 de mai sus), trimiterea de către Curtea de Apel la faptul că noile dovezi "s-ar putea, dacă ar fi fost prezentate juriului, să fi condus la un rezultat diferit" (a se vedea paragraful 33 de mai sus), că "nu exista nicio îndoială că hotărârea CACD nu implică faptul că nu a existat niciun temei ... pentru a răspunde penal" (a se vedea paragraful 38 de mai sus), precum și constatarea Curții de Apel că "nu exista niciun temei pentru a spune că, pe baza noilor dovezi, nu a existat niciun motiv de prezentare a reclamantei în fața unui juriu" (vezi paragraful 39 de mai sus). Reclamanta susține că aceste comentarii trebuie privite în funcție de situația generală în ceea ce privește eligibilitatea

pentru despăgubiri. Reiese din hotărârea Curții de Apel că ea ar putea fi condamnată dacă ar fi rejudecată.

111. Reclamanta a subliniat că cerința ca o persoană să-și dovedească nevinovăția a fost considerată ca fiind o încălcare a articolului 6 § 2 într-un număr de cauze (bazându-se pe *Capeau, Puig Panella și Tendam*, citate mai sus). În opinia sa, în cazul în care un stat condiționează plata despăgubirii către persoana în cauză de stabilirea nevinovăției, decizia de a nu despăgubi se datorează în mod necesar faptului că statul pune la îndoială nevinovăția persoanei respective.

112. În cele din urmă, reclamanta s-a referit la jurisprudența Curții, care a indicat că, chiar simpla manifestare a îndoieli cu privire la nevinovăție a fost considerată incompatibilă cu articolul 6 § 2 în cazul în care a existat o achitare (bazându-se pe *Sekanina, Rushiti și Diacenco*, citate mai sus). Reclamanta a arătat că achitarea sa s-a făcut pe baza elementelor de fond, CACD indicând că temeiul de fapt și probatoriul care a dus la condamnare a fost subminat.

113. Ea a conchis că, în cadrul procedurii de acordare de despăgubiri, în cazul ei, instanțele judecătorești au pus la îndoială nevinovăția sa și a invitat Curtea să constate o încălcare a articolului 6 § 2.

(b) Guvernul

114. Guvernul a contestat că ar fi avut loc o încălcare a articolului 6 § 2 în cazul de față. Secțiunea 133 din Legea din 1988 nu aduce atingere prezumției de nevinovăție, deoarece nu pune în discuție corectitudinea achitării sau dreptul solicitantului de a fi prezumat nevinovat. Cauzele invocate de către reclamantă, cum ar fi *Rushiti*, citată anterior, nu pot fi interpretate ca justificând o interpretare extrem largă a articolului 6 § 2 în sensul că, odată ce o persoană a fost achitată, ea trebuie să fie tratată întotdeauna ca nevinovată. Guvernul a arătat că nu ar fi compatibil cu articolul 3 din Protocolul nr. 7 sau cu jurisprudența Curții cu privire la compatibilitatea cu articolul 6 § 2 a unei proceduri civile care decurge din aceleași fapte (referindu-se la *Y.*, citat mai sus).

115. Guvernul a susținut că, în cazurile anterioare care implicau o procedură de despăgubiri, inclusiv cele citate de către reclamantă, preocuparea Curții a fost modul în care decizia de a refuza despăgubirea a lăsat sau nu vreo urmă de îndoială asupra vinovăției presupuse, dacă cuvintele folosite au mers dincolo de simple suspiciuni sau presupuneri. Prin contrast, o asemenea problemă nu se poate pune în legătură cu secțiunea 133 din Legea din 1988 în general sau cu privire la refuzul specific în cazul reclamantei. Refuzul ar fi compatibil cu articolul 6 § 2, cu condiția să rezulte clar din limbajul folosit că solicitantul nu este considerat vinovat (referindu-se la *A.L.*, citată mai sus).

116. În cele din urmă, Guvernul a făcut referire la jurisprudența Curții cu privire la funcționarea prezumției de nevinovăție în cadrul unei proceduri civile și disciplinare (citând *Šikić, Vanjak și Bok*, citate mai sus). Această jurisprudență a confirmat abordarea flexibilă a Curții cu privire la domeniul de aplicare a prezumției de nevinovăție în afara procedurilor penale și s-a arătat sensibilă la necesitatea de a se asigura că procedurile civile și disciplinare funcționează în mod eficient.

117. Guvernul a ajuns la concluzia că nimic în hotărârile interne nu a subminat sau pus la îndoială achitarea reclamantei. Nu a existat, prin urmare, nicio încălcare a articolului 6 § 2, în cazul de față.

2. *Aprecierea Curții*

118. Curtea observă că prezenta cauză nu se referă la conformitatea sistemului de despăgubire stabilit în conformitate cu secțiunea 133 din Legea din 1988 cu articolul 3 din Protocolul nr. 7, un protocol pe care statul pârât nu l-a ratificat (vezi paragraful 70 de mai sus). Prin urmare, nu aparține acestei Curți să evalueze dacă articolul a fost respectat și nici nu este sarcina sa să evalueze interpretarea de către statul pârât a expresiei "eroare judiciară", care apare în articolul respectiv, decât în măsura în care interpretarea sa poate fi declarată a fi incompatibilă cu prezumția de nevinovăție consacrată în articolul 6 § 2.

119. Așa cum s-a explicat mai sus, după ce s-a stabilit că există o legătură între cele două proceduri, Curtea trebuie să stabilească dacă, în circumstanțele cauzei, prezumția de nevinovăție a fost respectată. Este convenabil, prin urmare, să începem prin revizuirea abordării Curții cu privire la examinarea pe fond în alte cazuri similare precedente.

(a) *Abordarea Curții în cauze similare*

120. În cauza *Minelli*, citată mai sus, care se referea la obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată după întreruperea procedurii penale, Curtea a stabilit principiul aplicabil după cum urmează :

" 37. În opinia Curții, prezumția de nevinovăție va fi încălcată dacă, fără a se fi dovedit în prealabil vinovăția unei persoane în conformitate cu legea și în special, fără ca aceasta să fi avut posibilitatea de exercitare a drepturilor sale de apărare, o hotărâre judecătorească referitoare la acesta reflectă o opinie că el este vinovat. Acest lucru poate fi astfel încât, chiar în absența oricărei constatări formale, este suficient că există un raționament care sugerează că persoana ar fi vinovată".

121. În primele cazuri cu care s-a confruntat cu privire la cererile de despăgubire sau de rambursare a costurilor de apărare, Curtea s-a întemeiat pe principiul stabilit în *Minelli*, explicând că o decizie prin care se refuză restituirea către un fost acuzat a cheltuielilor sau acordarea de despăgubiri pentru detenția preventivă după încetarea procedurilor ar putea ridica o problemă în temeiul articolului 6 § 2 în cazul în care raționamentul pe care

se sprijină ar putea echivala cu o determinare a vinovăției acuzatului (a se vedea *Englert*, citată mai sus, § 37; *Nölkenbockhoff*, citată mai sus, § 37 și *Lutz*, citată mai sus, § 60). Toate cele trei cauze vizau proceduri penale anterioare care s-au încheiat cu întreruperea procedurii, mai degrabă decât cu o achitare. Curtea a explicat că instanțele judecătorești naționale au descris o " stare de suspiciune" și că deciziile lor nu conțineau nicio constatare a vinovăției, neconstatându-se nicio încălcare a articolului 6 § 2.

122. În cauza *Sekanina*, Curtea a făcut o distincție între cazurile în care procedurile penale au fost întrerupte și cele în care o hotărâre de achitare definitivă a fost pronunțată, clarificând că manifestarea suspiciunii cu privire la nevinovăție este permisă atâta timp cât încetarea procedurii nu reprezintă o determinare a fondului cauzei, dar că nu ne putem întemeia pe aceste suspiciuni atunci când intervine achitarea definitivă (*Sekanina*, citată mai sus, § 30). Astfel, principiul din *Sekanina* pare să încerce să limiteze principiul stabilit în *Minelli* la cazurile în care procedurile penale au fost întrerupte. Jurisprudența arată că, în aceste din urmă cazuri, principiul *Minelli* a fost citat în mod constant ca principiu general aplicabil (a se vedea *Leutscher*, citată mai sus, § 29 ; *Mulaj și Sallahi*, citată mai sus, *Baars*, citată mai sus, §§ 26-27, *Capeau*, citată mai sus, § 22, *A.L.*, citată mai sus, § 31 ; *Panteleyenko*, citată mai sus, § 67 și *Grabchuk*, citată mai sus, § 42). Distincția făcută în *Sekanina* între încetarea procedurii și achitare a fost aplicată în cele mai multe cazuri cu privire la hotărârile de achitare care au urmat *Sekanina* (a se vedea, de exemplu, *Rushiti*, citată mai sus, § 31; *Lamanna v. Austria*, nr. 28923/95, § 38, 10 iulie 2001; *Weixelbraun*, citată anterior, 25, *O.*, citată mai sus, § 39; *Hämmern*, citată mai sus, § 47 ; *Yassar Hussain*, citată mai sus, §§ 19 și 23, *Tendam*, citată mai sus, §§ 36-41, *Ashendon și Jones*, citată mai sus, §§ 42 și 49 și *Lorenzetti*, citată mai sus, §§ 44-47 și pentru comparație, *Del Latte și Bok*, ambele citate mai sus).

123. În cazurile care implicau cereri de despăgubire depuse de victime, indiferent dacă acțiunea penală s-a încheiat cu întrerupere sau achitare, Curtea a subliniat că, în timp ce exonerarea de răspundere penală ar trebui să fie respectată în cadrul procedurii civile, aceasta nu ar trebui să împiedice stabilirea răspunderii civile de a plăti despăgubiri care decurg din aceleași fapte pe bază de dovezi mai puțin stricte. Cu toate acestea, în cazul în care decizia privind despăgubirea ar conține o declarație de răspundere penală, acest lucru ar ridica o problemă care ar intra în sfera de aplicare a articolului 6 § 2 din Convenție (a se vedea *Ringvold*, citată mai sus, § 38 ; *Y.*, citată mai sus § § 41-42 ; *Orr*, citată mai sus, § § 49 și 51 , și *Diacenco*, citată mai sus, §§ 59-60). Această abordare a fost, de asemenea, urmată în cazurile privind creanțele civile depuse de solicitanții achitați împotriva asigurătorilor (a se vedea *Lundkvist și Reeves*, ambele citate mai sus).

124. În cazurile referitoare la proceduri disciplinare, Curtea a admis că nu a existat o încălcare automată a articolului 6 § 2 în cazul în care un solicitant a fost găsit vinovat de o abatere disciplinară care decurge din

aceleași fapte ca și acuzația penală anterioară, care nu a dus la o condamnare. Aceasta a subliniat că organismele disciplinare sunt împuternicite și capabile să stabilească în mod independent situația de fapt din cauzele supuse lor și că elementele constitutive ale infracțiunilor penale și disciplinare nu sunt identice (a se vedea *Vanjak*, citată mai sus, §§ 69-72 ; și *Šikić*, citată mai sus, §§ 54-56).

125. Reiese din examinarea jurisprudenței Curții în temeiul articolului 6 § 2 că nu există o abordare unică pentru stabilirea circumstanțelor în care acest articol va fi încălcat în cadrul unei proceduri care urmează încheierii procedurilor penale. Așa cum este ilustrat de jurisprudența Curții, va depinde de natura și contextul procedurii în care a fost adoptată decizia atacată.

126. În toate cazurile și indiferent de abordare, limbajul utilizat de către factorul de decizie va fi de o importanță critică în evaluarea compatibilității deciziei și a raționamentului său cu articolul 6 § 2 (a se vedea, de exemplu, *Y.*, citată mai sus, §§ 43-46, *O.*, citată mai sus, §§ 39-40 ; *Hämmern*, citată mai sus, §§ 47-48, *Baars*, citată mai sus, §§ 29-31; *Reeves*, citată anterior, *Panteleyenko*, citată mai sus, § 70 ; *Grabchuk*, citată mai sus, § 45, și *Konstas împotriva Greciei*, nr. 53466/07, § 34, 24 mai 2011). Astfel, într-un caz în care instanța națională a considerat că era "în mod clar probabil" că reclamantul a "comis infracțiunile ... de care a fost acuzat", Curtea a constatat că aceasta a depășit limitele civile și a aruncat astfel la îndoială cu privire la corectitudinea achitării (a se vedea *Y.*, citată mai sus, § 46 ; a se vedea , de asemenea, *Orr* , citată mai sus , § 51 și *Diacenco*, citată mai sus , § 64). În mod similar, în cazul în care instanța națională a indicat că dosarul penal conținea dovezi suficiente pentru a stabili că o infracțiune a fost comisă, limbajul folosit a încălcat prezumția de nevinovăție (a se vedea *Panteleyenko*, citată mai sus, § 70). Există și hotărâri ale Curții în care a constatat că nu s-a risipit suspiciunea de vinovăție penală, aceasta fiind o încălcare a articolului 6 § 2 (a se vedea, de exemplu, *Sekanina*, citată mai sus, §§ 29-30 și *Rushiti*, citată mai sus, §§ 30-31). Cu toate acestea, atunci când se au în vedere natura și contextul procedurilor speciale, chiar utilizarea unui limbaj nefericit poate să nu fie decisiv (a se vedea punctul 125 de mai sus). Jurisprudența Curții oferă câteva exemple de cazuri în care nu s-a constatat o încălcare a articolului 6 § 2, chiar dacă limbajul utilizat de către autoritățile naționale și de către instanțele judecătorești a fost criticat (a se vedea *Reeves*, citată mai sus și *A.L.*, citată mai sus, §§ 38-39).

(b) Dreptul la prezumția de nevinovăție a fost respectat în cauza de față?

12. Un aspect relevant pentru contextul speței este că condamnarea reclamantei a fost casată de CACD pe motiv că aceasta a fost "nesigură", pentru că noile probe ar fi putut afecta decizia juriului dacă ar fi fost disponibile la proces (a se vedea paragraful 20 de mai sus). CACD nu a

evaluat ea însăși toate dovezile, în lumina noilor elemente, în scopul de a decide dacă a fost stabilită vinovăția dincolo de orice îndoială rezonabilă. Nu s-a dispus nici rejudecarea, deoarece reclamanta executase deja pedeapsa cu închisoarea (a se vedea punctele 21, 26 și 34 de mai sus). În conformitate cu secțiunea 2 (3) din Legea cu privire la apel în materie penală din 1968, anularea condamnării reclamantei a dus la un verdict de achitare (vezi paragraful 45 de mai sus). Cu toate acestea, achitarea reclamantei nu a fost, în opinia Curții, o achitare "pe fond", într-un sens adevărat (compară *Sekanina și Rushiti*, ambele citate mai sus, în care achitarea s-a bazat pe principiul că orice îndoială rezonabilă ar trebui să profite acuzatului). În acest sens, deși în mod oficial este o achitare, în cazul reclamantei este vorba mai degrabă despre încetarea procesului penal (a se vedea, de exemplu, *Englert, Nölkenbockhoff, Lutz, Mulaj și Sallahi*, citate mai sus; *Roatis c. Austriei* (dec.), nr. 61903/00, 27 iunie 2002 și *Fellner c. Austriei* (dec.), nr. 64077/00, 10 octombrie 2002).

128. De asemenea, este important să se atragă atenția asupra faptului că secțiunea 133 din Legea din 1988 cere ca criteriile specificate să fie îndeplinite înainte ca orice drept la despăgubire să apară. Aceste criterii erau, pe scurt, că reclamantul să fi fost condamnat în trecut, să fi suferit o pedeapsă și ca motivul pentru care i s-a admis recursul peste termen să fie că un fapt nou a arătat dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară. Criteriile reflectă, cu modificări de ordin lingvistic minore, dispozițiile articolului 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție, care trebuie să poată fi citit într-un mod care este compatibil cu articolul 6 § 2. Curtea este convinsă că nu există nimic în aceste criterii care să pună sub semnul întrebării nevinovăția unei persoane achitate și că legislația în sine nu impune nicio evaluare a vinovăției penale a reclamantului.

129. Curtea observă că posibilitatea de acordare de despăgubiri în urma achitării în statul pârât este limitată în mod semnificativ de criteriile din secțiunea 133. Este clar că o achitare în cadrul unei căi de atac introduse în termen nu ar da naștere la niciun drept la despăgubiri în conformitate cu secțiunea 133. În mod similar, o achitare într-un recurs bazat pe direcții inadecvate date juriului sau pe admiterea de probe abuzive nu ar satisface criteriile prevăzute în secțiunea 133 din Legea din 1988. Aparține instanțelor naționale să interpreteze legislația, în scopul de a pune în aplicare voința legiuitorului și, dacă nu repun în chestiune nevinovăția fostului cuzat, pot considera că este nevoie de mai mult decât o achitare pentru a ajunge la concluzia unei erori judiciare. Curtea nu se va apleca asupra interpretărilor diferite date termenului de către judecătorii din Camera Lorzilor în R (*Mullen*) și, după hotărârea Curții de Apel în cazul de față, de către judecătorii de la Curtea Supremă de Justiție în *Adams*. Ceea ce Curtea trebuie să evalueze este dacă, având în vedere natura sarcinii ce le incumbă instanțelor interne și în contextul hotărârii de anulare a condamnării reclamantei (a se vedea punctul 127 de mai sus), limbajul

folosit a fost de compatibil cu prezumția de nevinovăție, garantată de articolul 6 § 2.

130. În ceea ce privește natura sarcinii instanțelor, este clar că pentru a examina dacă au fost îndeplinite criteriile din secțiunea 133, instanțele trebuiau să facă referire la hotărârea CACD, în scopul de a identifica motivele pentru achitare și măsura în care se poate spune că un fapt nou a demonstrat dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară. În acest sens, contextul procedurii a obligat Înalta Curte și, ulterior, Curtea de Apel, să evalueze hotărârea CACD în funcție de criteriile din secțiunea 133.

131. Revenind la hotărârea Înaltei Curți, Curtea observă că judecătorul a analizat concluziile CACD și a fost de părere că nu erau "în concordanță cu ideea că, la încheierea unui nou proces ... un judecător ar fi fost obligat să direcționeze juriul să achite reclamanta" (vezi paragraful 25 de mai sus). După ce a examinat cazurile similare anterioare, el a considerat că s-ar îndepărta de secțiunea 133 dacă ar spune că într-un caz în care un juriu ar fi putut ajunge la o concluzie diferită considerăm că s-a demonstrat dincolo de orice îndoială rezonabilă că s-a produs o eroare judiciară (vezi paragraful 30 de mai sus). În cazul reclamantei, probele medicale furnizate CACD și juriului au demonstrat ca existau "dovezi puternice" împotriva reclamantei și că i-a revenit juriului să tranșeze problema (a se vedea paragraful 31 de mai sus). El a conchis că CACD a decis doar că noile dovezi "ar fi creat posibilitatea" ca un juriu "să o fi achitat" pe reclamantă. Nu s-a demonstra dincolo de orice îndoială rezonabilă că a existat o eroare judiciară în cauză (a se vedea paragraful 32 de mai sus).

132. Curtea de Apel, la rândul său, a început cu referirea la termenii hotărârii de anulare a condamnării. Aceasta a explicat că CACD a decis că dovezile care erau acum disponibile "*ar fi putut* conduce juriul la o concluzie diferită" (a se vedea paragraful 33 de mai sus). Mai târziu, a declarat că decizia CACD nu implica faptul că nu mai exista nicio acuzație împotriva reclamantei sau că nu mai exista vreun motiv ca aceasta să fie prezentată în fața unui juriu (vezi paragraful 38-39 de mai sus).

133. Este adevărat că examinând dacă situația de fapt din cauza de față reprezintă "eroare judiciară", atât Înalta Curte, cât și Curtea de Apel fac referire la interpretările contradictorii date de Lord Bingham și Lord Steyn în Camera Lorzilor în *R (Mullen)*. Din moment ce Lord Steyn și-a exprimat opinia că o eroare judiciară ar putea apărea doar în cazul în care nevinovăția a fost stabilită dincolo de orice îndoială rezonabilă, se iscă o discuție cu privire la nevinovăție și în ce măsura o hotărâre a CACD de anulare a unei condamnări demonstrează în general nevinovăția. S-a făcut referire în acest sens la Raportul Explicativ al Protocolului nr. 7, ceea ce explică faptul că intenția articolului 3 din acest protocol a fost de a obliga statele să furnizeze o despăgubire doar în cazul în care a existat o recunoaștere a faptului că persoana în cauză a fost "în mod evident nevinovată" (a se vedea paragraful

72 de mai sus). Este total de înțeles că, atunci când încearcă să identifice sensul unui concept legislativ ambiguu, cum ar fi "eroare judiciară", care își are originile în dispozițiile care figurează în instrumentele internaționale - în cazul nostru, articolul 14 alineatul (6) ICCPR și articolul 3 din Protocolul nr. 7 - judecătorii naționali ar trebui să se refere la jurisprudența internațională cu privire la aceste dispoziții, precum și la istoria redactării lor. Cu toate acestea, în Raportul Explicativ se prevede că, deși are scopul de a facilita înțelegerea dispozițiilor cuprinse în Protocol, acesta nu constituie o interpretare autentică a textului (a se vedea paragraful 71 de mai sus). Referirile la necesitatea de a demonstra nevinovăția trebuie să fie acum considerate ca depășite de jurisprudența Curții cu privire la articolul 6 § 2. Dar ceea ce este important mai presus de toate este faptul că hotărârile Înaltei Curți și a Curții de Apel nu cer solicitantului să satisfacă testul Lordului Steyn de a demonstra nevinovăția. Înalta Curte, în special, a subliniat că faptele din *R (Mullen)* sunt departe de cele ale cauzei reclamantei și că dispozitivul deciziei pronunțată în *R (Mullen)* nu ar ajuta la soluționarea cazului său (a se vedea paragraful 27 de mai sus).

134. Curtea consideră că limbajul folosit de către instanțele naționale, luat în considerare în contextul exercițiului la care au fost chemate acestea, nu se poate spune că a contestat achitarea reclamantei. Instanțele de judecată s-au concentrat - așa cum era datoria lor în conformitate cu secțiunea 133 - pe necesitatea de a stabili dacă s-a produs sau nu o "eroare judiciară". Ca parte a acestei evaluări, ele nu au comentat cu privire la aspectul dacă pe baza elementelor cunoscute de către instanța de apel, reclamanta ar fi trebuit condamnată sau nu. În mod similar, ele nu au emis niciun comentariu cu privire la aspectul dacă dovezile au înclinat balanța în direcția vinovăției reclamantei sau mai degrabă a nevinovăției sale. Ele s-au limitat să admită concluziile CACD, ea însăși punându-și întrebarea dacă la momentul respectiv, presupunând că noile dovezi ar fi fost prezentate înainte sau în timpul procesului, ar mai fi subzistat acuzațiile împotriva reclamantei. Ele au repetat în mod constant că, dacă s-ar fi redeschis cauza, sarcina de a evalua noile elemente ar fi returnată juriului (a se vedea paragrafele 31, 33 și 38-39 de mai sus).

135. În această privință, Curtea observă că, în conformitate cu legislația engleză, este responsabilitatea juriului să evalueze dovezile. Rolul CACD a fost de a investiga dacă condamnarea este sau nu "solidă", în sensul articolului 2 § 1) din Legea 1968 (a se vedea paragraful 43 de mai sus de mai sus) și nu a fost un substitut pentru juriu. Decizia de a nu dispune o revizuire a scutit-o pe reclamantă de stresul inherent unui alt proces. Reclamanta nu a susținut că ar fi fost nevoie de o revizuire. Înalta Curte și Curtea de Apel s-au referit amândouă la concluzia CACD conform căreia condamnarea nu era bine fundamentată. Aceste instanțe nu au pus la îndoială concluzia CACD, ci au acceptat ca atare concluziile sale și s-au

bazat pe ele, fără a le schimba sau reevalua pentru a stabili dacă criteriile prevăzute la articolul 133 au fost îndeplinite.

136. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că hotărârile Înaltei Curți și a Curții de Apel în cazul reclamantei nu au evidențiat nicio încălcare a prezumției de nevinovăție. Prin urmare, nu a avut loc nicio încălcare a articolului 6 § 2 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că nu a existat nicio încălcare a Articolului 6 § 2 din Convenție.

Redactată în engleză și franceză și comunicată în cadrul audierii publice din Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la data de 12 iulie 2013, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Michael O'Boyle
Grefier Adjunct

Dean
Președinte

Spielmann

În conformitate cu articolul 45 § 2 din Convenție și articolul 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia separată a judecătorului De Gaetano este anexată la această hotărâre. Această opinie nu a fost tradusă, fiind disponibilă doar în versiunea sa originală.

D.S.
M.O'B.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Traducerea poate fi reprodusă în scop necomercial, condiția fiind ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior și la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului. Dacă intenționați să folosiți vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2013

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2013

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.